

SLEPILNI PROGRAMI KAPITALISTIČNIH STRANK

PLAČANA KRIČAVOST, KI NAJ ZBEGA MILIJONE VOLILCEV

Republikanska in demokratska stranka sta odgovorni za gospodarsko krizo

Slepomišljenje z zveznim vrhovnim sodiščem. — New Deal molči o razveljavljenih postavah

PLATFORMA, ki jo je sprejela republikanska stranka, je skrupulozno izbegavaj in obljub za varanje politično nekega ameriškega ljudstva. Razni republikanski politiki trdijo, da je njihova platforma v letošnji kampanji najliberalnejša, kar jih je sprejela od časa Theodorja Roosevelta naprej. V resnici ni drugega kakor posnetek demokratske platforme, ki je prav tako polna obljub in pa nejasnosti.

Republikanska platforma se na primer izreka za uveljavljanje pravice delavcev do organiziranja v unije in za kolektivna pogajanja, toda v praksi dela republikanska stranka nasprotno. Sprejela je to določbo, da bo z njo lovila glasove delavcev, brez katerih ne more zmagati. Kakor demokratska stranka, se je zdaj tudi republikanska izrekla za "zadostne pokojnine", za boj proti brezposelnosti, za protekcioniziranje valute, za sprejem zakonov, ki bi prepovedovali delo otrok v industriji, določali maksimalni delavnik in minimalne plače za ženske, preskrbo za veterane itd.

Država New York je svoječasno sprejela zakon, ki je določal maksimalni delavnik in minimalno plačo za ženske. Sodišče ga je proglasilo neustavnim. Republikanska stranka se vavdušuje za obrambo in ohranitev ustave, kateri je po zahtevi republikanskih propagandistov sedanji predsednik usodno nevaren. Če pa je ustava taka, da ne dovoljuje nobene socialnega zakona, kajti določila so bili vsi razveljavljeni, kako bo potem republikanska stranka, ako zmaga, "uveljavila" svoj liberalni program?

Republikanski predsednik kandidat Landon si je že pomagal iz zagate z izjavo, v kateri pravi, da republikanska stranka lahko izvede svoje predloge v mejah ustave kakršna je. Če pa se bo videlo, da se to ne bo moglo izvršiti, tedaj je on za dodatke k ustavi, ki bi posameznim državam dovoljeval sprejemati socialne zakone. To je nič drugega kakor zavajanje javnosti, ampak ljudje, ki čitajo samo kapitalistične liste, tega ne bodo zapadli.

Dalje se je republikanska stranka na konvenciji v Clevelandu izrekla proti vstopu te dežele v ligo narodov in proti mednarodnemu razsodišču, da siravno so ga priporočili v svojih terminih trije prejšnji republikanski predsedniki, namreč Harding, Coolidge in Hoover.

V platformi obljublja pomoč farmarjem, izreka se za demokracijo in civilne svobodščine ter ugotavlja, da so Zed. države v nevarnosti, kajti sedanja administracija je za zrušenje konstitucije, predsednik pa si prilašča diktatorsko moč. Njegov možganski trust vodi deželo v evropske eksperimente, ki bodo odprli pot bodisi fašistični ali pa socialistični diktaturi.

Volilni boj med republikanci in demokrati bo letos veliko ostrejši in bolj umazan, kakor pred štirimi leti. Takrat so demokrati dolžili republikance odgovornim za krizo, zdaj pa ti očitajo demokratom, da razsipavajo milijarde ne da bi krizo odpravili in dvignili življenjski standard.

Republikanci hočejo nazaj mandate in službe, demokrati pa si jih bodo skušali ohraniti. Bogati sloji financirajo kampanjo obojem. Kapitalistični interesi ne bodo na izgubi, neglede ali zmagajo demokrati ali republikanci. Šele kadar ljudstvo obrne kapitalističnim politikom hrbet in pošlje v kongres svojo večino, se prične pravi "new deal".

Poročajte v "Proletarca" o vsem, kar bi zanimalo čitatelje tudi v drugih naselbinah.

Razvojni tok demokratiziranja USSR

Švedski socialisti v boju, da dobe večino v novem parlamentu

Švedska vlada, kateri je načeljeval socialistični voditelj Hanson, je prošli ponedeljek odstopila, ker je zbornica odklonila njeno predlogo za zvišanje pokojnin. Hanson je bil premier od leta 1932. Novi kabinet poslancev kmečke in ljudske stranke ostane na krmilu do jeseni, ko bo sklican nov parlament.

Volitve se vrše meseca septembra. Socialisti prerokujejo, da dobe v njemu večino. Zdaj so največja stranka na Švedskem. Močna ni samo politično ampak narašča od leta do leta v članstvu, v cirkulaciji svojega časopisa, na kulturnem, združnem in industrialnem polju.

Ni slabo za Peabody Coal kompanijo

V prošlem fiskalnem letu je Peabody Coal kompanija napravila vzlic izrednim izdatkom blizu 300,000 dolarjev prebitka. To ni slabo, kdor pozna razmere med premogariji v Illinoisu, kajti boj med dvema unija vsaj začasno tudi kompanijam povzroča stroške. Za premogarje v Illinoisu bo koristno in prav, če se spet čim prej sporazumejo za skupno unijo.

Milijoni za veterane

Bivši ameriški vojaki, ki so služili v armadi Zed. držav za časa svetovne vojne, so dobili v tednu z dne 15. junija nad milijardo dolarjev bonusa. Samo v čikaškem okraju jim je vlada razdelila čke v vsoti nad \$435,000,000.

Armada WPA

V new Yorku je bilo na listi WPA vpisanih od avgusta 1935 povprečno 209,000 delavcev, katerim je bilo plačano drug k drugemu \$90 na mesec.

Plača, ki ne pozna krize

K. R. Kingsbury, predsednik kalifornijske Standard Oil Co., je lani prejel 150 tisoč dolarjev plače. Njemu se kriza nič ne pozna.

Mehaniki na piketni liniji

Mehaniki, kadar zastavkajo, si znajo pomagati na piketiranju z mehaničnimi sredstvi, kakor prikazuje gornja slika. Sneta je bila nedavno v njihni stavki v Chicagu.

Pričetek socialistične kampanje v Illinoisu

Piknik okrajne soc. organizacije dobro uspel. — Kampanja za zbiranje podpisov v teku

Spet po nekaj letih je socialistična stranka čikaškega okraja priredila svoj tradicionalni piknik v parku Riverview. Udeležba sicer ni bila kakor so si jo prireditelji želeli, a vsekakor mnogo večja, nego v prošlih par letih. Soc. stranka čikaškega okraja se je nekaj let nazaj odločila prirediti piknike kjerkoli, neupoštevajoč, da je bil Riverview park za piknike njen najuspešnejši prostor od leta do leta. Prošlo nedeljo so se stari in mladi sodrugi spet sešli v tem parku. Starih je manjkalo tisoče. Kar se tiče članstva JSZ v Chicagu, so bili dobro zastopani vsi štirje klubi. To je, klub št. 1, od katerega je prišlo nad sto članov in somišljenikov, dalje v obilnem številu člani kluba št. 20 (srbski sodrugi), precej članov in članice pulmanskega s. čikaškega kluba, in dokaj članov ter prijateljev kluba št. 16 z north side.

Iz Waukegana smo videli na pikniškem prostoru Antona Zagaria iz No. Chicaga, ki se je apelu za pokritje zvočnega avto-trucka finančno zelo dobro odzval, dalje Antona Udoviča iz La Salla, Ill., John Jeraba iz Pittsburgha, Pa., in več drugih naših sodrugov in prijateljev iz bližnjih in daljnih naselbin.

Govorniki na tem pikniku so bili vsi dobri. Vsi so bili iz Illinoisu. Včasih se je smatralo, da je illinoiskim socialistom nemogoče obdržavati shod brez zunanjega govornika. Ob tej priliki smo videli, da je ta hiba odpravljena. Govorili so med drugimi Maynard Krueger, Arthur McDowell, socialistični kandidat za gubernerja John Fisher, član unije ACW Joseph Goldman, organizator unije IWW Martin, ki je Hrvat po rodu, in par drugih.

V sklad za odplačevanje zvočnega troka, ki ga je kupila soc. stranka države Illinois, se je ob tej priliki nabralo nad \$100. Par članov kluba št. 1 je zbralo že pred tem okrog \$30 in istotako nekateri drugi klubi.

Kar se tiče govorniškega sporeda, potrebe v kočilnicah in v kuhinji, je bil piknik uspeh, prav tako v sportnih tekmah. V žogometu sta sodelovali dve društvi SNPJ. Za izdatnejši gmetni uspeh pa bi potrebovali par tisoč udeležencev več. Razkolništvo se je i na tej prireditvi poznalo. Člani in članice JSZ so vzlic vsemu izvršili svojo dolžnost.

Kor svoje, bi izdatno pomagala. Toda v materialistično prežetih Zed. državah, kjer se opeva takozvani individualizem, se polaga vso važnost lovu za profiti in komercializmu sploh, namesto ljudski blaginji. Veliko razbitih avtov pomeni več dobička za avtomobilske družbe in veliko ubitih ter ranjenih pomeni dohodke za pogrebneke, izdelovalce krst, pokopališča, bolnišnice, lekarnje, zdravnike itd.

NOVA SOVJETSKA USTAVA JE VZLIC OMEJITVAM VELIK KORAK NAPREJ

Kritična mnenja o novi potezi vlade USSR in očitki glede neizpuščenih političnih jetnikov

MEDTEM, ko se v fašističnih deželah diktatura poostruje, je vlada sovjetske unije pripravila novo ustavo z znatnimi demokratičnimi reformami, ki jo predloži v potrditev vsesovjetskemu kongresu novembra to leto. Volilno pravico dobe vsi državljani sovjetske Unije od 18. leta. Volitve bodo tajne. Volitve poslancev bodo vsaka štiri leta. Ustanovljeni bosta dve zbornici. Zbornica poslancev se bo imenovala svet sovjetske Unije in druga pa zastopstvo dežel sovjetske Unije. V prvo bo izvoljen en poslanec na približno vsakih 300,000 prebivalcev. Stela bo okrog 600 poslancev. Zastopnike v drugo bodo izvolili poslanci provincialnih zbornic, katerih bo po novi ustavi enajst. Glavne sovjetske republike so Rusija, Ukrajina in Sibirija. Nova ustava podeljuje pravico avtonomnih republik sovjetskimi provincam Azerbajdžan, Georgija (Gružija), Armenija, Kazakstan in Kirgis. Vsaka teh republik bo imela pravico izvoliti v zbornico dežel 10 poslancev in avtonomna provinca dva vsaka. To bo nekaj sovjetski senat. Vrhovni svet USSR (parlament) bo imel pravico sprejemati in razveljavljati zakone, sklepati o obrambi, napovedovati vojne, potrjevati pogodbe, ki jih bo sklepala sovjetska vlada z drugimi deželami in imenovati člane v svet ljudskih komisarjev. Kadar bi se zbornici ne mogli sporazumeti, daje ustava vladi mandat razpisati nove volitve. Doba zasedanja zbornice bo trajala 60 dni vsako leto.

Ustava garantira volilno pravico vsakemu neglede na njegovo prošlost in vzeti jo sme samo sodišče. Aretacije se mora izvršiti le s sodnim dovoljenjem. Ustava dalje jamči varnost privatne svojine. Dovoljuje privatne hiše, kmetije, premičnine, hranilne vloge, predmete za udobje itd.

Svoboda veram je jamčena, istotako tudi svoboda proticerkvenih pokretov. Ženske imajo enake pravice kot moški v politiki, v kulturnem, ekonomskem in javnem življenju.

Ustava določa, da je dolžnost vsakega za delo zmognega državljanca sovjetske unije vršiti kako koristno delo na podlagi pravila, "kdor ne dela naj tudi ne je!" Termin sodnikov, ki se jih tudi izvoli, bo trajal tri leta.

Nova ustava določa svobodo zborovanja, govora in tiska. Vlada bo imela 31 članov. Njen predsednik bo ob enem predsednik republike.

Sovjetsko časopisje piše, da je demokracija, kakršno določa nova ustava, edina prava demokracija na svetu, in ugotavlja, da je resnična demokracija pod kapitalizmom nemogoča. Sovjetski časnikarji pojasnjujejo, da je demokracijo v USSR mogoče ustanoviti, ker je razred izkoriščevalcev iztrebljen in kolektivni režim utrjen toliko, da ga ne bi moglo ničesar omajati.

Ustava priznava samo komunistično stranko. Svoboda govora in tiska ima tudi omejitve. Časopisje je zdaj in bo pozneje (Nadaljevanje na 5. strani.)

JOSIP STALIN

VIŠANJE CEN ŽIVLJENSKIH POTREBŠČIN

Meseca maja t. l. so bile cene življenskih potrebščin drug k drugemu 2.1% višje kakor maja lanske leto. Od aprila do konca maja so narasle 4 stotinke odstotka. Najbolj so se podražila živila in stanovanja. Cene oblekam, premoğu in nekaterim drugim rečem pa so šle nekoliko navzdol, pravi statistika, ki jo je izdelal National Industr. Conference board. Isto poročilo pravi, da so bile življenske potrebščine maja to leto 18.3% višje kakor aprila 1933, ko so bile najnižje, toda so še zmerom 14.5% nižje, kakor maja 1929, ko so bile najvišje.

V TEJ ŠTEVILKI

Na prvi strani je članek o novi ustavi sovjetske Unije.

Na 2. strani članek o potrebi samokrotiziranja v socialističnih organizacijah.

Čemu so mnogi vodilni militanti v soc. stranki proti federacijam? Čitajte članek na 4. strani.

Stališče eksekutive JSZ z ozirom na bodočnost federacij je izraženo na 6. strani.

Imenik članov prihodnjega zbora JSZ je v tej številki.

Poleg teh je v tej številki mnogo dopisov in drugega zanimivega čtiva.

Čitajte in širite Proletarca!

100.000 ljudi izgubilo življenje v enem letu

Narodni svet za varnost je nedavno izdal statistiko o nesrečah, ki so se dogodile v tej deželi prošlo leto. Pravi, da je izgubilo življenje 100,000 ljudi, 9,340,000 pa je bilo poškodovanih. Gmotna škoda v teh nezgodah je znašala \$3,450,000,000, ali \$27 na vsakega prebivalca te dežele.

Na račun avtov in drugih prometnih sredstev pripisuje omenjena statistika lani 34,000 smrtnih nesreč. V nesrečah, kakršne se dogajajo v domov-

njih, je izgubilo življenje 31,500 ljudi. Ostali so bili ubiti večinoma v industriji.

V avtnih nezgodah je bilo lani trajno poabljenih 105,000 ljudi, ozdravljive poškodbe pa je dobilo 1,180,000 oseb. V drugih nezgodah je bilo lani trajno poabljenih 140,000 ljudi.

To so visoke številke, ki dajo misliti. Večina teh nesreč je preprečljivih toda današnja oblast nima ne volje in ne programa, ki bi nesreče temeljito

omejila. Kadar se v enem letu trajno pobabi v raznih nesrečah četrt milijona ljudi, kadar jih v enem letu izgubi življenje 100,000 oseb, je čas, da se javnost zdrami in pomaga k uveljavljenju telesne varnosti. Ako pa bo ljudstvo, v tem oziru brezbrizno, se bo odstotek ubitih in poabljenih vsako leto zvišal, namesto, da se bi znižaval.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Naše in druge napake ter hibe

Socialistična organizacija, ki bi iskala napake le pri drugih, dočim bi na kritiko proti hibam v svojih vrstah pozabila, ne bi v polni meri vršila svoje dolžnosti. To je potrebno, da na prihodnjem zboru JSZ v polni meri upoštevamo. Poglobiti se moramo v vprašanje, ali so vzroki zastajanja samo zunanji, ali pa obstoje tudi v naših vrstah. Vprašati se moramo, čemu klubi celo v velikih naselbinah niso aktivnejši, in najti odgovore, kateri nam bodo pokazali vzroke in napake.

Vprašati se moramo, ali je v našem vodstvu premalo tistega navdušenja, ki članstvo dviga in ga podžiga k delu, in če ga je premalo, kaj je treba storiti, da se to hibo odpravi?

V razpravi o odnosih s stranko moramo upoštevati, da tisti, ki so po prepričanju popolnoma s staro gardo v New Yorku, ne morejo biti navdušeni člani socialistične stranke, in oni, ki se ogrevajo za militante zgolj s stališča boja proti stari gardi, prav tako ne morejo biti dobri socialistični agitatorji. Prvi so razočarani in poparjeni. Taki ljudje so slabi bojovníci, ker so prežeti defitizma. Drugi pa so agresivni in kritični zgolj proti članom drugih nazorov, vstred tega zabavljajo, da s tem zanemarjajo konstruktivno agitacijsko delo.

Na zboru JSZ je potrebno usmerjati vse razprave v prvi vrsti s stališča, kako čimbolj koristiti delu, kakršnega vrši, ali bi ga morala vršiti Jugoslovenska socialistična zveza. S kritiki zoper nasprotnike ne smemo štediti, toda tudi ne z grajo proti neaktivnostim v naših vrstah, oziroma proti nezadostnim in neuspešnim aktivnostim. V Jugoslovensko socialistično zvezo se mora naseliti več navdušenja in odločnosti za socialistično delo, ako nočemo, da pride v zastoj in stagnacijo.

Komunistični "socijal-patriotizem"

"Radnički Glasnik" (prej Glas Radnika, pred njim Radnik) piše v izdaji z dne 5. junija, da se je v drugi polovici meseca maja vršila v Clevelandu prva konferenca hrvatskih komunistov v Zed. državah.

To je značilno, kajti ko je bila komunistična stranka ustanovljena, se v njenih proglaših narodnostnih skupin ni priznalo, pač pa so jih komunistični voditelji razpustili.

Radnički Glasnik v izdaji gori omenjenega datuma pravi, da so hrvatski komunisti na svojem prvem zboru razpravljali na temelju smernic zadnjega komunističnega kongresa v Moskvi.

In kaj je bil glavni predmet razprave hrvatskih komunistov?

Radnički Glasnik ugotavlja, da so se razprave vršile skoro izključno v pravcu borbe za nacionalno in socialno osvoboditev Hrvatske.

Kako silno so hrvatski komunisti zagazili v "social-patriotizem", razvidite lahko iz siedečega stavka iz omenjenega komunističnega glasila:

"... mi komunisti smo išli u takovo skrajnost, da su se hrvatski komunisti 'bojali' reći da su Hrvati, srpski da su Srbi, a Slovenci da su Slovenci, zaboravljajući da je Lenin mnogo puta rekao da se ponosi time što je Rus i da je Dimitrov na Hitlerovom sudu rekao da se ponosi što je sin bugarske radničke klase."

Predniki Radničkog Glasnika so pisali o komunističnem stališču z ozirom na nacionalizem povsem obratno. V arhivu Proletarca je mnogo pism nekdanjih naših članov hrvatske narodnosti, ki so nas kritizirali edino iz razloga, ker smo priseljencem priporočali, da naj postanejo državljani te dežele. "Mi smo gradjani čitavog svijeta," se je glasilo-neko pismo zelo vplivnega hrvatskega komunističnega agitatorja v protestu proti nam. Danes je v službi demokratske stranke in ima "lahko življenje". Zmerjal je nas s "social patrioti", a zdaj so hrvatski komunisti večji šovinisti kot pa so bili kdaj prej najbolj konservativni socialisti v bodisi katerikoli deželi.

"Svobodne institucije"

"Mi smo proti Rooseveltu, ker smo za svobodne ameriške institucije," vpijejo republikanski gromovniki. Ampak Roosevelt je za prav take "ustanove" kakor republikanci. Le da je on nekoliko previdnejši, zato je delavcem pripravljeno nuditi vsaj drobtine, kar ni ne socializem, ne komunizem, ampak vbrizgi za ohranitev sedanjega izkoriščevalnega sistema.

"Socialistična administracija"

Kartuni, ki v ameriških kapitalističnih dnevnih v boju proti Rooseveltu označujejo njegovo administracijo za "socialistično", in za "komunistično", so izmed vseh najbolj zavajalni.

Težavna politika

Father Coughlin noče podpirati Roosevelta. Indorsirati republikanskega kandidata mu tudi ne kaže. Iste nepravilne ima dr. Townsend. Oba imata program, eden za socialno pravičnost, drugi za penzije, toda oba mrzita politično gibanje, ki bi socialno pravičnost in penzije res izvajalo.

Oba sta zavajalca, kriva Mojzesa, ki vodita ljudstvo iz puščave v drugo puščavo.

FRANCIJA BILA POPLAVLJENA S STAVKAMI

Zmaga ljudske fronte v Franciji za delavce ni bila prezna gesta. Namesto, da bi zakali parlamentarne procedure za uveljavljanje svojih zahtev, so zastavali. Okrog poldrug milijon jih je pustilo delo. Mnogo je bilo poravnanih prvi teden v juniju, nekatere pretekli teden, toda sporadično se še neprestano dogajajo. Faisti so si polihoma želeli, da bi te stavke povzročile anarhistično stanje in potem bi izvršili puč ter zavladali nad

Francijo, kakor so italijanski faisti nad Italijo in naciji nad Nemčijo. Socialistična stranka se je take nevarnosti ves čas zavedala, dočim so komunisti slepili, dokler niso spoznali, da s svojo taktiko nestrpnosti lahko dosežejo ravno nasprotni učinek, kakor si ga žele. Nato so se oboji trudili pomiriti delavske množice. Parlament je medtem sprejel že precej točk programa ljudske fronte.

SIMON KAVČIČ:

MOJ JUBILEJ

(Dalje in konec.)

Vse take debate so nas odvrčale od razrednega boja, dokler nismo par mesecev pozneje ustanovili strokovnega rudarskega društva. Ob ustanovitvi tega društva, ki je slovelo na podlagi socialne demokracije, se je borba sicer poostila, toda prišla je v pravi tir. Med vsem tem pričkanjem pa smo prišli v dobo velikonočne spovedi, ki je takrat bila za vse prebivalce Slovenije prav tako obvezna, po mnenju klerikalnih nazorov, kot je baje še tukaj pri KSKJ, in vsakdo je moral opraviti, ako si ni hotel naprtiti zlobe ljudskih govoric in splošnega sovraštva klerikalne hierarhije.

Ze nekako v sredi te velikonočne sezije je nastalo splošno šušljanje, da nekateri spovedniki odrekajo odvezo onim, ki so veljani v Delavskem društvu in ki čitajo svoj delavski list Delavec. Posebno so se v tem odlikovali vsi oni mladi fajmoštri, ki so prišli iz šole ljubljanskega škofa dr. Jegliča, stari duhovniki pa so se za vso to stvar prav malo zanimali, nekateri izmed njih pa vsaj navidezno niso temu posvečali nikake pozornosti.

Pred zaključkom velikonočne dobe leta 1896, na prigorjanje moje matere in sorodnikov, sem nekega jutra vzel spovedni listek ter odkorakal v župnijsko cerkev v Spodnji Idriji v svrhu spovedi. V spovednici je sedel kaplan Janez Gnezdo. Takoj je začel vprašati, s kom fantujem; če plešem in če imam dekle. Poučil me je, kako se lahko dekle pridobi in se marsikaj intimnega, tako da sem bil kar vesel njegovega zaupanja. Toda njegove radovednosti o meni še ni bilo konec. Hotel je vedeti, če berem in kaj berem. Povedal sem mu, da vse, kar dobim v roke, ker imam veselje do čitanja. Vprašal me je, če sem naročen na kakšen časopis. Povedal sem mu, da sem naročen edinele Delavca in Rodoljuba.

"Ah," je vzdihnil Janez v spovednici, "na te protiverske časopise si naročen! To moraš takoj pustiti!" mi je zapovedal. Ker nisem na to ničesar odgovoril, me je ponovno vprašal, če jih bom pustil. Odgovoril sem, da imam naročnino plačano in da teh dveh listov ne bom pustil. Ko je videl, da sem precej vztrajen grešnik, me je vprašal, če sem član socialnih demokratov. Potrdil sem, četudi sem takrat še prav malo vedel o tej stvari. Postala sva precej glasna in pričela sva debatirati kar na glas, kakor bi kje na javnem trgu predavala zbrani množici. Hotel je vedeti, zakaj sem v društvu socialnih demokratov. Odgovoril sem, da zaradi izboljšanja delavskega položaja. Nahrulil me je, češ, zakaj nisem katoli-

ze so delile tudi "ta rdečim".

Toda zgodilo se je, da so drugi vsled duhovskega pritiska na delavsko organizacijo spoved opustili. Bil sem jim menda precej pri srcu radi pogubljenja, kajti že naslednje leto so zame "iztuhtali" nekakšen trik, s katerim so me nameravali spreobrniti h klerikalizmu. Dotični "trik" je bil v Ameriki že dvakrat objavljen, prvič v Glasu Svobode, drugi pa v Proletarcu, in sicer pod imenom "Ponesrečeni čudež".

Temeljitega upoštevanja je vreden izraz, da dokler se človek duševno ne osvobodi, ni sposoben za boj telesnega osvobojenja. Povod, da je v Idriji svojočasno tako nepričakovano in hitro vzplamela duševna revolucija, so dali gotovo fanatični duhovniki. Meni se vidi to čisto prav, kajti drugače bi letos še ne obhajal svojega jubileja 40-letnice osvoboditve iz duševne sužnjosti.

Uspeh konference

Bridgeport, O. — Kot tajnik Konference JSZ in Prosvetne matice tega okrožja, ter tajnik kluba št. 11, sem imel v področju vse stvari zadnje konference prireditve dne 30. maja. Ker je bilo istega dne nekaj drugih prireditev, med njimi ena, ki je zvela splošno pozornost tukajšnjega prebivalstva, smo se dokaj bali, da bo naši prireditvi to morda posebno gnetno škodovalo. Ko pa sem kot tajnik izplačal vse račune, in uvidel, da nam je ostalo \$65.62, sem bil presenečen, kajti uspeh je bil torej ne samo moralen, ampak tudi v finančnem oziru. Dohodki prireditve 30. maja so znašali \$159.80 in izdatki pa \$94.18.

Polovico prebitka dobi konferenčna organizacija, kar ji omogoči poslati delegata, in polovico pa klub št. 11, ki tudi pošlje delegata na XI. redni zbor JSZ.

Za uspeh prireditve gre priznanje vsem tukajšnjim sodergom, soderžicam in soderžnikom, kakor tudi zunanjim gostom, ki so veliko pripomogli do tolikšnega uspeha.

Joseph Snoy.

Sosedje vabijo na piknik

Cicero, Ill. — Druš. Sosedje št. 449 SNPJ vas vabi na piknik, ki ga priredi v nedeljo 21. junija v Willow Springsu nad Stežnarjem. Ta kraj na "hribu" je večini Slovencev dobro znan in se nadejamo, da nas posetijo v velikem številu. Zabeve ne bo manjkalo, kakor je ni še nobenkrat na piknikih sosedov. Odbor je pridno na delu, da pripravi vse potrebno.

Kdor se želi peljati s truckom, naj se pravočasno prihlasi Frank Udoviču. Tisti, ki se boste vozili z busom, izstopite pri Red Gate Stop, od kjer je par minut hoda na naš zletni prostor.

Članstvo društva se opozarja, da se vrši prihodnja seja dne 19. junija. Na nji boste

čuli poročilo pripravljalnega odbora za piknik, ki se vrši dva dni pozneje.

Ostalih rojakom pa ponovno kličem: Na svidenje v nedeljo 21. junija na "hribčku"!

John Thaler.

Zadruga v Pueblu priredi piknik k svoji 10-letnici

Pueblo, Colo. — Pomlad je za nami, poletje je tu in svet se zanima za piknike. Vsi namigovi človeka silijo v takih dneh v naravo. V nji je krasota, rast, nekaj, kar vedri vsakega. Preprosti delavci sicer nimajo sredstev, da bi pustili svoja stanovanja v mestih kadarkoli se jim bi zljubilo ter se napotili v letovišča in v prezimovašišča, zato se moremo zadovoljevati le z izleti koncem tedna, predvsem ob nedeljah.

Taka prilika se nudi slovenskemu občinstvu v Pueblu v nedeljo 12. junija, ko priredi naša zadruga prodajalna zlet na Rye, Colo. To je krasen kraj v hribih blizu Puebla, in ako bi ga čitatelji na vzhodu poznali, nam bi ga, skoro bi dejal, zavdali, kajti to je res kosček prirodne krasote. Okrog in okrog gore ter gozdovi, skozi do bližine našega mesta. Tu pa se prične preljuba, ki sama na sebi res ni lepa. Krasota bližnjih gozdov pa nam odvaga to "nepriliko".

Na omenjenem kraju ima pevski zbor Prešeren veliko zabavišče, prejkone edino te vrste med ameriški Slovenci. Okrog in okrog so vile, gozdna pota — vse to je pač Slovencev v Pueblu znano. Zadruga bo skrbela za prvovrstno postrežbo in vabi vse na to zabavo. Ta prireditev bo ob enem slavje nje 10-letnice.

Federacija SNPJ priredi piknik na istem zletnem prostoru. Zastopana bodo društva iz južnega dela naše države, Puebla, in iz drugih okoliških krajev. Poročilo o datumu in sporedu sledi. — Frank Boltezar.

O shodu na Syganu

Sygan, Pa. — V nedeljo 31. maja se je tu vršil sestanek, ki ga je sklical klub št. 13 JSZ. Udeležba je bila obilna. Govornik je bil Filip Godina, naš znani pionir, ki se je nahajal v teh krajih po opravkih za SNPJ in je nastopil pri nas mimogrede. Posetniki so bili ne samo Sygančani, ampak so prišli posebno iz Canonsburga in iz mnogih drugih naselbin. Zadovoljstvo s shodom je bilo splošno in v to je pripomogel govornik Godina, ki je na poljuden način tolmačil naše delo in težkoče, ki nas spremljajo.

Prav tako je nas zadovoljil s svojimi izjavami s. John Terčelj iz Canonsburga. Dejal je, da so nam te vrste sestanki potrebni, ker se na njih poučujemo, kaj in kako moramo delovati, da dosežemo uspehe.

Klub št. 13 se zahvaljuje vsem, ki so pomagali, da je ta shod tako dobro uspel.

Razveseljivo je, da so se udeleženci shoda spomnili i Proletarca ter mu prispevali v njegov tiskovni sklad nad \$7.

Dne 3. junija smo imeli sličen sestanek v Canonsburgu (Strabane), ki je prav tako dobro izpadel. Predsedoval je J.

Terčelj in govornik pa je bil F. Zaitz. Z njim je bila tudi njegova soproga Angela, ki jo je predsednik Terčelj pozval, da naj kaj pove o ženskah in agitaciji med njimi. Reči moram, da ima "dober nastop". Shod se je zaključil v najboljšem razpoloženju, v veseli družbi pri soderžnem kramljanju pa smo ostali do pozne ure. Nekateri so šli potem še k Terčeljevim, od kjer je s. Kvartle odpeljal govornika in njegovo ženo na postajo v Pittsburgh.

Oba ta shoda, ki sem se jih udeležil, sta nam bila v čast in v korist. Da bi jih imeli čimveč, pa bi bilo za naš pokret veliko boljše.

Lorenz Kavčič.

S seje odborov kluba št. 1 JSZ

Chicago. — V sredo 10. junija se je vršila zelo dobro obiskana seja članov raznih odborov kluba št. 1 JSZ. Sklenili so, da naj po predstavi "Kamnooloma" v soboto 4. julija igra v spodnji dvorani Sokol Havliček na plesni zabavi J. Kochevarjev orkester.

Angela Zaitz je poročala, da je dobljenih dozdaj sob za blizu 50 oseb in da so posebno nekateri sodrugi in sodružice pridno na delu v tem oziru. Ko bo imel tozadevni odsek sejo, bo potem svojo nalogo še bolj pospešil, da bomo s stanovanjem vsem lahko postregli.

Točilnico v dvorani Sokol Havliček bosta upravljala skoli vse tri dni zbora Paul Vidgar in tajnik John Rak.

Odločevanje o aranžmaji v kuhinji za časa zbora se prepusti stanovanjskemu odboru.

Dalje je bilo na predlog s. Vidra, ki ga je podpiral Ant. Garden, sklenjeno, da se povabi kolikor največ mogoče naših ljudi v Chicago in sosednih naselbinah na prireditev dne 4. julija pismeno.

Pozdravni govor v imenu kluba št. 1 bo imel na zboru JSZ tajnik John Rak.

S. Anton Garden je delegiran, da prevzame v našem klubu vodstvo za kampanjski odbor, to je, v prid volilne kampanje, za nabiranje podpisov itd.

Važen sklep klubovih odborov je tudi, da se na prihodnji seji v petek 26. junija razpravlja o dnevnem redu zbora JSZ. Seja se prične ob 7:30. Referanti bodo Ant. Garden, John Rak in Ivan Molek, potem pa bo razprava. Predlagatelj F. Zaitz je dejal, da naj vsakdo izmed teh naglaša v svojem vodnem govoru tiste točke, ki jih smatra za najvažnejše. Vsekakor je dobra diskuzija v našem klubu pred zborom potrebna, članstvo pa je vabljen, da se je polnoštevilno udeleži.

Društveni pikniki v Chicagu

Cicero, Ill. — Sosedje št. 449 SNPJ priredi piknik na "kranjskem hribčku" nad Stežnarjem v nedeljo 21. junija. Druš. "Narodni Vitezi" SNPJ pa bo imelo svoj zlet na Keglov vrt v nedeljo 28. junija.

Federacija društev SNPJ priredi piknik v nedeljo 17. avgusta na Stežnarjevem vrtu.

Druš. Slavija št. 1 SNPJ bo imelo vinski trgatve v soboto 17. oktobra.

Oglesby. — Anton Udovič, RFD 3, La Salle.

Springfield. — Joseph Ovca, 1841 S. 15th St.

So. Chicago in Pullman. — Mary Verhovnik, 10138 Westworth Ave.

Chicago (north side). — Fr. Benčina, 1150 W. Grand Ave.

— Frances Swolsak, 3504 No. Ashland Ave. — John Lalič, 2250 Clybourn Ave.

Detroit. — Frank Cesen, 6354 Sparta Ave.

Dalje lahko dobite vstopnice v uradu Proletarca, ali pa pišite ponje tajniku kluba št. 1 John Raku, 2301 S. Lawndale Ave.

VSTOPNICE ZA VPRIZORITEV "KAMNOLOMA" PO ZNIŽANI CENI

Tisti, ki pridete dne 4. julija na vprizoritev muzikalne drame "Kamnoolom" v Chicagu lahko dobite vstopnice po znižani ceni. V predprodaji so po 40c in pri blagajni 60c. Razpečavajo jih člani in članice kluba št. 1 in sledeči tajniki drugih klubov:

Waukegan. — John Zakovšek, 1016 Adams St., No. Chicago.

Milwaukee. — Jacob Rožič, 1103 S. 1st St.

West Allis. — Frank Matkovich, 1216 S. 60th St.

Sheboygan. — Chas. Chuck, 1314 S. 7th St.

La Salle. — Frank Karun, 1569 Sobieski St.

A. SERAFIMOVIC:

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Prevel iz ruščine za "Proletarca" ANGELO CERKVENIK

(Nadaljevanje.)

Odretil je, da se morajo takoj vsi ti nepoznani ljudje, vojaki, ženske, otroci, sploh vsi, ki so mimo mesta vihrali, ustaviti. Vse, kar vozijo s seboj: orožje, strelivo, vozarstvo, vse se mora zapleniti, ljudje se pa do nadaljnjega ne smejo premakniti z mesta.

Zaman! Prašna, siva kača se je naglo pomikala naprej. Krave so tjavendan škorkljaje, otroci so stopicali, prijemajo se za vozove, odrasli so priganjali konje. Iz množice se je dvigal močan, zamolkel, od gora odmevajoč trušč. Bleščeče bel prah je zvesto spremljal množico.

V to brezkončno reko se je začel zlivati pritok visoko obtovorjenih voz; hripavi mornarski glasovi so se drli, mešajo se s truščem kmetov, na vse pretege. Na vozovih prisilcevo so sedeli žilavi, postavni mornarji v belih mornarskih srajcah z zapognjenimi ovratniki. Raz kape so jim plapolali črni, z zlatimi črkami popisani trakovi. Čez tisoč voz, kolesarjev, pletenih voz in drugih vozil se je pridruživlo pomikajoči se koloni; v vozovih je sedelo mnogo nalepotenih žensk in kakšnih pet tisoč mornarjev.

Nemški kapetan je nekoliko časa čakal, pa zaman, kakaj kolona se ni niti za bežen hip ustavila.

Tedaj je nenadno na oklopni križarki zagrmelo ter pretreslo svetlosinji pokoj. Grmenje se je valilo dalje čez gore in globeli. Kakor da so se lomile ogromne skale! Čez nekoliko trenutkov je zopet zabobnelo, zabobnelo je nekje daleč za nepremično sinjo planjavo...

Nad plazječo se kačo je priplaval skrivnostno bel oblček, ki se je razpočil ter razkrojil.

Rjava kobila, ki se je videla ponoči črna, se je nepričakovano vzpela ter se, zlomivši ojnice, zrušila. Kakšnih dvajset mož ji je prišlo na pomoč. Zgrabilo so jo za grivo, za noge, za rep in ušesa ter so jo zavlekli s ceste v obcestni jarek. Voz se je preklopil za njo. Niti za bežen hip se ni ustavila brezkončna kolona. Vozilo za vozilom se je valilo, razlivajoč se čez vso cesto, nenehno naprej. Gorpinka in Anka sta bridko zajokali, sta pobrali s prevrnjenega voza, kar sta v naglici utegnili rešiti, ter sta naložili na tuje vozove. Oče je prezeval jermenje ter je snel z vratu krknjene živali komat.

Na križarki je zopet zagrmelo. Bleščeč zubel je vzplamtel nalik ognjenemu jeziku proti koloni. Bobnenje se je zopet razlilo čez mesto in gore, zopet se je zagnalo tja daleč v nedogledno sinjino ter se po dveh, treh trenutkih vrnilo...

Visoko pod nebeskim svodom se je zableščala bela snežna kapa, ki je zdajci potrošila na pomikajočo se kolono nešteto snežink... Na raznih krajih so se zgrudili ter pretresljivo zastokali ljudje... Mlada, črna, okna mati z medlimi srebrnimi uhanji je pravkar došla svoje dete. Otrok, ki je močno vlek, je, kakor da je vanj treščilo, onemel, ročice so se mu povesile, ohlajene ustnice so kar padle od materinih prsi, mala glavička se mu je pogreznila nazaj...

Mati je divje, živalsko kriknila. Ljudje so se zagnali proti njej, a ona se je branila ter je silila malčku prsi v usteca... Iz prsi ji je kapljalo belo mleko. Droban obrazček z zabornjenimi očmi je ugasnil. Pokrila ga je rumena bledica.

Siva kača se je neprenehoma plazila dalje v velikem loku okrog mesta.

Glej, glej! Na vrhu gorskega grebena, na stezi, tik pod sončno oblo, so se pokazali ljudje na konjih. Bili so drobčkani kakor noht na prstu.

Nekaj so urejevali. Pridno so se vrteli okrog konj. Zdajci so se umirili. Tam zgoraj je nanaglomala štirikrat zapored zabobnelo. Bobnenje se je potisočilo. V zraku so se oblikovale vihrave, bleščeče se drobne snežne kepice, ki so se razpršile... Svinčena pahljaja se je spuščala vedno niže nad kolono. Konji so padali, zdaj tu, zdaj tam, prav tako tudi ljudje, ki so kričali, ječali, stokali. Ranjence so — ne meneč se za njihovo stokanje — zmetali na vozove, živino in vozove pa so zavlekli v obcestni jarek. Kača se je nenehoma gibala dalje. Voz za vozom, os za osjo — vedno le naprej...

Cesarski kapetan se je čutil užaljenega! On je pač smel streljati na ženske in otroke, kadar je to bilo zaradi reda potrebno, a nihče drugi se ni smel drzniti brez njegovega dovoljenja streljati. Križarka je dvignila svoj dolgi rilec ter izpljunila ogromen ognjen zubelj. Visoko tam zgoraj nad sinjo globino, daleč nad kolono in gorami je nekaj zavihralo in zasumelo ter se je razpočilo tik nad gorskim sedlom, kjer so bili Kozaki s svojimi topiči. Ljudje so se zganili. Štirje topovi so se zdaj posvetili izključno le kapetanu križarke Goeben... Pošiljali so svoje pozdrave križarki. Goeben je vsa jezna umolknila. Iz njenih dimnikov so se zdajci dvignili ogromni črni oblaki dima. Vsa mrka se je premaknila, zapustila sinji zaliv, se obrnila ter...

Podzemeljski sunek je pretresel morje in nebo. Sinja voda se je skalila. Zemlja je zatrepetala. Nekaj neznansko težkega je leglo na človeška pljuča. V mestecu so se odprla vsa vrata in okna. Za nekoliko trenutkov so vsi oglešli. Nad gorsko sedlo se je dvignila ogromna pošast, kalna, zelenkasta, zvijajoča se, sonce zatemnjujoča. V strupenih parah, ki jih je ta pošast izdihavala, je pešica preostalih Kozakov gnala konje kakor da je zbraznela. Ta pešica je združila z dvema topovima, ki sta ji še ostala, v dolino.

Nečloveški pretres je odprl zemljo, razgrnil grobove. Na cestah so se pojavili mrličji; voščeni, s črnimi udrtinami na mestu oči, v razcapanem, zasmrajenem perilu so se vlekli, plazili, opotekali, vsi v isti smeri proti cesti. Nekateri so molčali ter so nenehno upirali svoj pogled v svoj cilj, drugi so, opirajoč se ob berglje, bingljali, hoteč prehiteti svoje sotrpine, nekateri pa so drveli ter se docela nerazločno dli.

Neki tenek, ostro zvoneč glas je nenehno ječal kakor obstreljena ptica:

"Pi-ti... pi-ti... pi-ti..."

Kakor ranjena optica nad golo, ožgano livado.

Bil je mlad fant, malone otrok, v raztrganem perilu, skozi katero se je svetlikalo njegovo rumeno telo. Malomarno je prestavljal svoje omrtvičene noge ter ječal in upiral vročični pogled naravnost predse:

"Pi-ti... pi-ti... pi-ti..."

Za njim je tekla bolniška sestra. Imela je lase na kratko postrižene, na rokavu se ji je rdečil rdeč križ, ki je bil že ves oguljen. Bila je bosonoga. Vpila je:

"Počakaj vendar, Mitja! Kam hitiš? Dala ti bom čaja! Počakaj vendar! Vrne se! Saj so ljudje, ne pa živali!"

"Pi-ti... pi-ti... pi-ti..."

V hišah se naglo zapirajo vrata in okna. Skozi podstrešna okna, izza vrtnih ograj streljajo na begunce. Iz lazaretov, bolnišnic, privatnih hiš vsi bežijo. Semtertja skoči kdo skozi okno — celo iz višjih nadstropij —, se pobere, si pretegne ude ter naglo poteče za kolono.

Zadnji konec kolone je že pri cementnih tovarnah. Po cesti tekajo krave, konji, ljudje, vozovi... Rep dolge kače se oddaljuje.

Ranjenci brez nog in brez rok, ranjenci s presteljenimi čeljustmi, s turbani iz krvavih obvez, ranjenci s prevlečenimi trebuhji hitijo naprej; nihče niti za trenutek ne obrne svojega pogleda s ceste. Vozovi pa se vedno bolj oddaljujejo in ljudje, ki korakajo ob vozovih so mrki, vase pogreznjeni ter gledajo samo naprej. Ječeče moledovanje se razlega daleč naokrog.

"Bratje... čakajte... sodrugi!"

Hrapavi, zamorjeni glasovi zvenijo zdaj kričeče in razločno, zdaj zamolklo in temno. "Sodrugi, verujte mi, da nimam tifusa!"

Res ne! Bil sem samo ranjen, sodrugi!"

"Niti jaz nimam tifusa! Bog mi je priča!"

"Niti jaz..."

"Niti jaz..."

"Niti jaz..."

"Niti jaz..."

Vozovi pa se venomer pomikajo dalje.

Neki ranjenec se je voza, obtovorjenega z vsakovrstno brkljarijo in otroki, oprijel, se ga čvrsto držal z rokami ter ob njem skakljal po eni nogi. Sivobradati lastnik voza, ki mu je bil obraz obžgan od sonca, se je sklonil čez voz, ga zgrabil za nogo ter ga zavijtel na voz med prestrašene otroke.

(Dalje prihodnjič.)

Boji med Židi in Arabci za zemljo v sveti deželi

Velika Britanija je v svetovni vojni vzela Palestino. Turčiji in po vojni pa jo je z odobrenjem društva narodov proglasila za svoj protektorat. Vlada jo nadzoruje, ki ima imenitno ministrstvo v Londonu in v pomoč pri tem delu mu je angleško vojaštvo. V času svetovne vojne so židovske organizacije, katere tvorijo takozvano zionistično gibanje, apelirale na Anglijo, da naj vrne Palestino židom, v zameno pa, bodo podpirale Anglijo v njeni vojni s kajzerjevo Nemčijo. Ker je Anglija rabila pomoč, se je začela z njimi pogajati. Obljubila jim je, da postane Palestina spet lahko dom židovstva in da bo priseljevanje židov protektorata pred Arabci, ki smatrajo to deželo za svojo posest in svojo domovino.

Palestina meri samo 9.000 kv. milj, ali skoro petkrat manj kot država New York, kjer živi nad dva milijona židov. Prebivalstvo ima nad milijon. Od teh je 200.000 židov, ostali so Arabci. Njeno glavno mesto je Jeruzalem, kjer živi tudi nekaj Angležev in precej duhovnikov raznih krščanskih ver. Etiopski duhovniki imajo tu svoj samostan.

Arabski so proti priseljevanju židov pri angleški vladi protestirali. Ker ni bilo ustavljeno, so se pred nekaj leti poslužili direktne akcije in pobili precej židov. Tudi veliko imovine so jim uničili. Izgreda Arabcev je angleško vojaštvo končno zadušilo. Pred nekaj tedni so se začeli znova, kar dela angleški vladi velike nepravice. Nemogoče ji je obojim ustreči. Največ židov se je priselilo v Palestino iz Nemčije in Poljske. Od Arabcev kupujejo zemljo, odpirajo trgovine in tudi v industrijo in obrtjo se pečajo. Arabci so v strahu, da če naseljevanje ne ustavimo, bodo agresivni židje v nekaj desetletjih pokupili vso zemljo in Arabce pa potisnili v popolno ekonomsko odvisnost. Zato so Arabci zdaj organizirali proti židom bojkot. Anglija je navozila v Palestino mnogo vojaštva, ampak neprijeten problem s tem ni rešen.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral JOHN RAK

Detroit, Mich. — John Zornik, naš agilen zastopnik iz avnega centra, se je udeležil izleta, ki ga je priredil pevski zbor Svoboda v Harrietta, Mich. Pravi, da je tam precej naših farmarjev. Poskušil je tudi z agitacijo za Proletarca in dobil dva nova naročnika. Vsega skupaj je poslal 4 naročnine.

Hermine, Pa. — Tone Zornik je še vedno na agitaciji za Proletarca. Poslal je 8 naročnin ter naročil še 25 iztisov Majskega Glasa. Do zdaj jih je naročil že 175. Ako bi Proletarec imel več takih zastopnikov, bi bil eden najbolj razširjenih slovenskih listov v Ameriki. Žal, da nimamo več takih agilnih zastopnikov, zlasti po večjih naselbinah. Ako jih bi imeli, bi se pisala vse drugačna zgodovina soc. pokreta med ameriški Slovenci.

Helper, Utah. — Jože Škerl je poslal 5 naročnin. V pismu je tudi malo poboril naše balincarje okrog Delavskega centra, kateri se bodo po njegovem mnenju šele začeli učiti balincat, dočim imajo tam izkušene "ober" in "unter" krašove, ki se v balincarskem sportu čikažanov prav nič ne boje. Kdor ne verjame, lahko pride v mormonijo in se popri-je z njimi. Jože sam mora biti dober balincar, poleg tega je tudi dober agitator, kajti njegovo ime je v tej koloni pogostoma označeno.

Bridgeport, Ohio. — Joseph Snoy poroča o uspešnem zborovanju konferenčne organizacije klubov JSZ in društev Prosvetne matice. Dobro je izpadla tudi prireditve, ki je sledila konferenci. Čisti prebitek je znašal \$65.62, ki se je razdelil enako klubu št. 11 in konferenčni organizaciji. Obe pošljeta delegata na XI. redni zbor JSZ v Chicago prihodnji mesec.

Waukegan, Ill. — Zensko društvo št. 119 SNPJ bo na XI. zboru zastopala njena tajnica Antonia Bezek. Zastopala bo tudi Gospodinjski odsek SND in Zenski zadrugi odsek, ki sta včlanjena v Prosvetni matici. Zeleti je, da ti odseki po-

šljejo svoje lastne delegate, kajti breme za eno osebo je preveliko. — Klub št. 45 JSZ priredi v nedeljo 21. junija piknik pri Petru Stanovniku na Buckley Rd. Vabljeni so vsi somišljeniki, da se ga udeležijo. Zabave bo dovolj za vse, pa tudi v drugih ozirih bo vse preskrbljeno.

Red Lodge, Mont. — K. Erznovnik je poslal dve naročnini. Klub št. 35 JSZ do danes še ni sporočil, kdo ga bo zastopal na XI. zboru JSZ. Upati je, da bo zastopal tudi daljni zapad na tem važnem zborovanju jugoslovanskega delavstva.

Parkhill, Pa. — Jacob Gabrenja je naročil 3 izvide Majskega Glasa za stari kraj ter poslal 95c tiskovnemu fondu. Za oboje iskrena hvala.

Akron, O. — Leo Bregar je poslal 4 naročnine ter vprašal za imenik naročnikov za svoj okraj, kjer bo obiskal vse, ki jim je potekla naročnina. Pri agitaciji mu je pomagal tudi Joseph Jereb, ki se že dalj časa nahaja v Miami, Florida. Zadnje čase je bil par tednov na počitnicah v Akronu.

Library, Pa. — Leo Prijatelj je pisal Prosvetni matici po igro "Vdova Rošinka", katero namerava v kratkem vprijeti njih dramsko društvo. Zelji je bilo ustreženo.

Cicero, Ill. — Kristina Turpin se je pred par dnevi oglašila v uradu Proletarca in izročila dve naročnini. Zdaj je zaposlena s prodajo vstopnic za priredbo 4. julija.

Girard, O. — John Tancek je poslal 6 naročnin. Johna pogostoma vidimo v naših seznamih. Sicer pa je malo naselbin, kjer bi naši agitatorji tako vztrajno skrbeli, da so naročnine plačane skoraj "up-to-date", kot v Girardu.

Johnstown, Pa. — John Langerholc je spet poslal dve naročnini. On je tudi delegat XI. rednega zbora za klub št. 5 JSZ.

Chicago, Ill. — Razni odbori so pridno na delu s pripravi za priredbo, ki se bodo vršile za časa XI. rednega zbora JSZ,

z iskanjem stanovanj za delegate in goste, katerih pride v Chicago najbrž par sto; posebno v soboto večer, ko nam bodo Detroitčani vprijetili muzikalno dramo "Kamnozem". Zbor kakor tudi priredba se bo vršila v dvorani Sokol Havliček, 2619 S. Lawndale Ave.

Iz več okoliških naselbin nam poročajo, da se organizirajo za zlet in nameravajo priti v Chicago v velikem številu. Iz tega je razvidno, da bo to ne samo zbor Jugoslovanske soc. zveze, pač pa tudi sijajna manifestacija naprednega življa tukajšnjih in tudi mnogih oddaljenih naselbin.

Člani čikaških klubov so pridno na delu pri prodaji vstopnic, ki so v naprej po 40c, pri blagajni pa 60c. Mnogi so mnenja, da naše priredbe ne smejo zaostajati v številu posetnikov za drugimi naselbinami, koder so se vršili zbori JSZ zadnjih šest let.

John in Ann Ranic iz West Aliquippa, Pa., sta se na povratku z ženitovanjskega potovanja po zapadu oglašila tudi v našem uradu. Ogledala sta si prostore Slov. del. centra, kateri so jima zelo ugajali. John je po narodnosti Slovak, toda ima mnogo prijateljev tudi med našimi ljudmi, zraven tega je tudi zaveden delavec in aktiven član kluba št. 211 JSZ. Nas veseli, da smo se seznanili z njima ter jima želimo v njunem novem življenjskem stanu vse najboljšo.

Newburgh, Pa. — Frank Hribar je zadnje čase obiskal več naročnikov v svoji okolici. Poslal je 3 naročnine.

Chicago, Ill. — Social Study Club, angleško poslujoč odsek kluba št. 1, priredi v petek večer 3. julija domačo zabavo v Slovenskem delavskem centru. Vstopnina prosta za vse.

Priredbe v Waukeganu

No. Chicago, Ill. — Zdaj smo v sezoni piknikov. Naš klub št. 45 JSZ ga priredi v nedeljo 21. junija na znani P. Stanovnikovi farmi, Buckley Rd. Ta kraj je zapadno od križpotja Five Points. Pripravljene bodo dobre pijače in jedade za vse. Posebno brigo sta prevzela za to Anton Zagar in njegova soproga. Kdor se je udeležil našega zadnjega piknika, bo tudi zdaj med nami. Rdeči Sokolci pa bodo naši gostje. Postregli jim bomo s sladoledom.

Krogelj za balincanje ne bo manjkalo; torej pridite tudi ti, ki jih radi mečete. Dalje bodo na razpolago mize za bunco in vse, kar je potrebno za udobnost in razvedrilo gostov na taki prireditvi.

Onim, ki nimajo avtov, bo na razpolago truck, ki odpelje iz pred SND ob 1. pop.

Istega dne, kakor klub št. 45, je nameravalo prirediti piknik druž. Little Fort SNPJ, a je datum za svoj zlet v korist kluba premestilo na nedeljo 9. avgusta. Vrnimo mu uslugo s čimvečjo udeležbo z naše strani.

"Sloga" št. 14 SNPJ priredi piknik v Mozinovem parku v nedeljo 12. julija. Zadruga bodo na prireditvi istotam v nedeljo 26. julija. Z njo sodelujeta oba njena odseka. Na spored bodo sportne tekme, otroci pa bodo posebno postreženi, oddane bodo tri košare grogrje (ena iz vsake trgovine), glavni govornik pa bo progressivni kongresnik Amlie iz Wisconsin.

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK

Ordinira vsak dan razne ure od 9. jutranj do 9. zvečer.

V nedeljo po dogovoru.

PHONE: CICERO 610

2125 SO. 52ND STREET
CICERO, ILL.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 135d

Prstna in okusna domača jedila
Cene zmerno. Postrežba točna.

consina, ki se za zadržno gibanje zelo interesira.

V nedeljo 6. sept. pa bo dan Konferenčne organizacije, katere delokrog je severni Illinois in Wisconsin. Vrši se bo v Mozinovem parku. Prosim društva in klube, da naj ta dan rezervirajo za splošni delavski zlet v Waukegan, kajti to bo manifestacija klubov JSZ in Prosvetne matice v čimvečjem obsegu. Za angleškega govornika je povabljen Al Benson, bivši socialistični šerif milwaukeeškega okraja. Spored sporoči pozneje pripravljani odbor.

Frances Zakovšek, tajnica Konferenčne.

O konferenci JSZ in Prosvetni matici

Waukegan, Ill. — O konferenci 17. maja, ki se je vršila v Milwaukeeju, je bilo že poročano. Rečem pa, da človeka veseli, ko vidi, da je socialistična ideja vedno bolj živa vsemu zatiranju. Tudi naši društveniki, pevci in drugi delavci na kulturnem polju razumejo delo, ki ga vrši Prosvetna matica. Udeležba na tej konferenci je bila največja, kar smo jih imeli v prejšnjih nekaj letih. Milwaukeeci nočejo biti nič oškodovani, zato pravijo, da se mora prihodnja konferenca vršiti zopet pri njih in sicer enkrat v jeseni.

Popoldanski spored je bil zelo zanimiv. Le škoda, da je nastala nevihta s točo, ki je tolkla po strehi, oknih in stenah toliko, da se je čulo njen šum v vsi dvorani. Bil je tolikšen, da je dušil glas igralcev, ki so nastopili v angleški igri. Bila je dobro predvajana in jako poučna. Ta igra se imenuje "Srapnel" in njena tendenca je protivojarna propaganda. V pevskih točkah so nastopili kar trije pevski zbori; videli smo v njih "stare" in "mlade" obraze: Najbolj všeč v tem smislu mi je bil zbor "Planinska roža". Nastopila sta dva govornika — angleški in slovenski, oba jako dobra. Ne morem si kaj, da ne bi povedala, da je Josko Oven, kot slovenski govornik, mnoge poslušalce presenetil, tako tudi podpisano, čeravno sem ga čula že mnogokrat. Tudi še tako zakrknjeni možgani se bi morali omeščati in tudi največji slepci bi morali spregledati, čemu se godi po svetu toliko krivic in po čigavi krivdi.

Ko sem ga poslušala, mi je prišlo na misel: V SNPJ se je že tolikokrat povdarjalo, da potrebujemo potovalnega organizatorja. Imamo ga doma, pred seboj, pa ga nečemo videti in ga pustimo, da dela v krojačnici namesto za nas. Namesto da bi mu mi, ki stremimo za preureditev človeške družbe, zagurali dostojno življenje, dopuščamo, da striže blago, da bi bilo veliko bolj koristno, če bi strigel ignoranco, da bi jo za zmerom izstrigel.

Poleg resnega sporeda je bilo nekaj točk tudi za smeh. Igra "V nedeljo jutraj" je bila šaljiva in efektivna podana. V nji sta nastopila Martin Rožič in Mrs. M. Rožič.

Konferenca in prireditve po zaključku zborovanja je izborna izpadla.

Frances Zakovšek, tajnica Konferenčne.

Iz Canonsburga, Pa.

Sestanek v sredo 3. junija, na katerem je govoril F. Zaitz, je bil dobro obiskan. Ljudje so bili z njegovimi izjavami zelo zadovoljni. Udeležba bi bila mnogo večja, če se bi shod vršil v nedeljo. — John Česnik.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

BARETINCIC & SON

Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

KAMNOLOM

MUZIKALNA DRAMA
V 4. DEJANJIH

Vprizori jo dramski odsek klubov št. 114 in 115 JSZ iz Detroita

V SOBOTO 4. JULIJA

v dvorani Sokol Havliček, CHICAGO, ILL.

Vstopnice v predprodaji 40c; pri blagajni 60c.

RAZPRAVA K SPOREDU ENAJSTEGA REDNEGA ZBORA JSZ

ARGUMENTI MILITANTOV PROTI NARODNOSTNIM FEDERACIJAM

Nekdo je nekoč zapisal, da ako nemškega internacionalca popraskaj, vidiš, da je pod kožo nacionalist. Isto velja o internacionalcih drugih narodov. Ne komunisti, ne ameriški socialisti niso izjema v tem pravilu. V tem ni ničesar napačnega, pač pa obratno. Toda med nacionalizmom in spoštovanjem do svojega roda so velike razlike. Socialist ljubi svoj narod. Ampak ob enem spoštuje je i druge narode. Socialist uči, da je šovinizem kvarjen, ker seje sovraštvo med narodi. Socialist dokazuje, da je pogoj za blagostanje vseh narodov vzajemnost med njimi na podlagi socialistične ekonomske uredbe.

Ideja mednarodnosti je danes v marsikateri deželi zatrti in na njeno mesto je postavljen skrajni nacionalizem, poosobljen v fašizmu.

Tudi v Zd. državah je posebnost v poslednjih letih — največ vsled krize, veliko šovinistične gonje. Drugorodci so predmet napadov zato, ker niso bili rojeni v tej deželi. Vse kapitalistično časopisje vpije o potrebi asimilacije drugorodnega prebivalstva. Reakcionarji zahtevajo, da se naj določbe za deportacije čimstrožje izvaja. Sodišča, "javno mnenje" in časopisje je proti radikalnim delavcem, ki so bili rojeni v drugih deželah, veliko bolj sovražno, kakor proti domačinom, z izjemo južnih držav, kjer tudi Američan, ako je radikalec, ni varen življenja.

"Amerikanizacijske" tendence so močne tudi v unijah in po svoje se uveljavljajo i v socialistični stranki. Včasih so v nji prevladovala narodnostne federacije. To je bil naraven proces. Z omejevanjem in ustavljenjem naseljenjavanja ter z doščanjem novih generacij priseljencev izgubljajo svojo prejšnjo važnost. Mesta prejšnjih voditeljev socialistične stranke, ki so bili večinoma tujerodci, zavzemajo Američani. Novi element, ki danes prevladuje v nji, hoče napraviti iz nje popolnoma ameriško stranko, daj si ne v smislu nacionalizma, kakor se ga razume v kapitalističnem smislu. Stranka, ki ho-

če v tej deželi kaj pomeniti, mora biti ameriška. Ampak tudi v tem so meje. Demokrati in republikanci imajo politične klube med priseljenci vseh narodov. Socialistična stranka ima narodnostne federacije, katerih naloga je vršiti politično in prosvetno delo na podlagi socialističnih načel med narodom, v katerem deluje.

Novi element v soc. stranki zahteva, da se jih odpravi, češ, da so preživele svojo dobo in niso več potrebne, pač pa v kvar njenemu zdravemu razvoju.

Zanimivi so v tem oziru članki v junjski izdaji revije American Socialist Monthly, ki je last socialistične stranke. Max Delson piše, da je sedanji sistem federacij popolnoma nezadovoljiv. Njihova glavna naloga je bila privedi jezikovne skupine v soc. stranko. Niso uspeli, pravi Delson. Njihova druga naloga je bila asimilirati te skupine v stranko, in tudi v tem pogledu so bile neuspešne. Zato predlaga, ako se ostanje, da se jih mora popolnoma preurediti in priti morajo pod absolutno kontrolo in vodstvo strankinega glavnega urada.

Kdo je Max Delson? Po poklicu odvetnik in eden glavnih vodij militantne struje v New Yorku. On je predsednik družbe, ki izdaja tednik Socialist Call in član nove stranke eksekutive. Federacijam je nasproten zato, ker se finska, ki je močna v vzhodnih državah in tudi v mestu New York, ni hotela pridružiti frakcijskemu boju, židovska pa je šla na stran stare garde. V židovski federaciji je včlanjenih mnogo odbornikov raznih unij, časnikarjev in veliko drugih takih delavcev, ki so vplivni bodisi v društvih, v unijah in raznih drugih organizacijah. Zato je židovska federacija imela v frakcijskem boju v New Yorku še toliko večjo važnost.

V isti reviji piše Frank N. Trager o federacijah še bolj brezobzirno. On je za razpust federacij, ker so same na sebi protislovje. Če so sploh bile kdaj potrebne, danes niso več, trdi Trager. Pripravljen je dovoliti narodnostne klube, kjer

so delavci te ali one narodnosti kompaktno naseljeni, toda bolj umestno se mu zdi, da pristopijo v angleško govorujoče socialistične lokale. Za kulturno udejstvovanje med svojim narodom pa jim naj stranka dovoli dualna društva, češ, mnogo socialistov je itak v raznih drugih organizacijah, bodisi v cerkvenih, v unijah, v podpornih društvih itd.

Konvencija soc. stranke se s federacijami ni utegnla pečati, zato je pooblastila eksekutivo, da problem študira in potem stori potrebne preuredbe.

Jack Altman, istotako vodja militantov, piše v listu Socialist Call, da konvencija ni storila prav, ker je vprašanje federacij odložila, vendar pa se nada, da se bo morda rešilo samo od sebe. S tem prejkone misli, da bodo odstopile.

Član, ki argumentira o federacijah na ta način, ne veda, ali pa nočejo vedeti, koliko so storile dela in ga še zmerom

store. Frakcijski boj jih je zalepil pa govore o centralizaciji, absolutni kontroli, disciplini in takih rečeh. To je že stara bolezen mladih radikalcev, ki se izraža v vsakem slučaju na svoj način. Lenin jo je označil za "detinsko levčarstvo".

Člani JSZ ne moremo odobravati neprijateljskih argumentov Delsona, Tragerja, Altmana in drugih proti federacijam. Ako oni ne poznajo našega dela za pokret, ni naša krivda. V socialistični stranki jih je mnogo, ki vedo, koliko so že storili in store naši klubi. Z delom bodo nadaljevali kakor bodo najbolje mogli, toda ne po ukazih, pod "absolutno kontrolo" in disciplino ljudi, ki nas ne razumejo, pač pa prostovoljno v duhu socialističnih tradicij. Ako takih federacij nočejo, bo stranka v škodo. Obstale bodo, če je njim ljubilo ali ne, ker so še zmerom potrebne.

Frank Zaitz.

ZBOR J. S. Z. SE BO VRŠIL V TEŽKIH RAZMERAH IN PRED SEBOJ IMA VELIKE NALOGE

Bridgeport, O. — Konvencija socialistične stranke je za nami. Tudi konvencija republikanske stranke je izvršila svoje uvedno kampanjsko delo. Demokrati se koncentrirajo v boju za ponovno izvolitev Roosevelta. V vsem tem političnem vrvenju je veliko zmede. Marksisti — "prej radikalec, pravi: Bom za Roosevelta. Radikalni unijski vodje, ki so doslej simpatizirali s soc. stranko, so od nje izstopili, zato da bodo lahko "nemoteno" agitirali za sedanjega predsednika.

Kaj pa mi — člani JSZ? Ali bomo sledili socialističnim principom, ali dremali? Zdi se mi, da smo vse premalo aktivni. O dnevnem redu zbora sem pričakoval dokaj več razprav, kakor pa se jih pojavlja. Če bomo hoteli vse le na zboru razčistiti, ne bo dovolj časa.

Eden izmed problemov, ki se mu zbor ne bo mogel ogniti, je vprašanje dveh struj v socialistični stranki. Razkol se je dogodil na prošli konvenciji, čeprav ta ali oni trdi, da je brez pomena in da ga pravzaprav ni bilo. Kdor je v socialističnem gibanju aktiven, ve, da je med demonstracijo na kaki konvenciji ali shodu in med agitacijskim delom skozi 52 tednov v letu, velika razlika. Jaz nisem sodnik, katera skupina v soc. stranki je boljša ali katera je bolj kriva, zato pa trdim, da sta obe več ali manj krivi, vsaka na svoj način. Niti ne morem soditi, katera grupa je v svojih izvajanjih bolj v pravem. Meni je jasno le to, da zaslužita obe nekaj priznanja, vsaka v kakem gotovem oziru.

Louis Waldman, vodja stare garde, je govoril na konvenciji nad eno uro. Navajal je obdolžitve in pa protibodolžitve, ki jih ni moglo zanikati. S svojimi dokazovanji ni ničesar dosel, ker je imela protivna struja večino in je glasovala "right or wrong" vedno le na svojo plat. Jaz nisem sledbenik ne ene ne druge frakcije, vendar pa mi je bilo hudo, ko se je s sodniki, ki so bili v soc. stranki v najkritičnejših časih, postopalo s strani militantov takó, da jim ni preostajalo drugega kakor zapustiti organizacijo, katero so pomagali graditi leta in leta. Priznam pa radevolje, da so delali napake eni kot drugi, kakor sem že omenil. Ni vse prav, kar počne stara garda. In ni vse zlato, kar delajo militanti.

Po mojem mnenju stranka ni prenovljena, kajti ni je bilo države, ki bi bila s svojimi zastopniki popolnoma na strani ene ali druge skupine. Delegati, ki simpatizirajo s staro gardo in so ostali v stranki, ne bodo vsi navdušeni v kampanji; mlačnost pa je slaba stvar. To vem zato, ker sem že veliko agitiral. Na drugi strani pa bo ločeni del stare garde napel

vse sile za pojačanje svoje social-demokratske federacije. Obe struji imata časopise in dobre govornike ter pisatelje. Stara garda kontrolira veliko delavsko šolo, radio postajo v New Yorku in ima veliko zaslonbo v podporni organizaciji Workmens Circle in v mnogih unijah. Militanti pa imajo prednost v tem, da imajo na svoji strani večino socialistično orientirane mladine, ki pa jo bodo težko obvladali. Glavna opora militantov je Norman Thomas. Brez njega ne bi dosti pomenili.

Kaj naj storimo tisti, ki nismo v tem sporu ne z enim ne z drugimi? JSZ je doslej izkazala veliko zrelosti in solidarnosti, neglede na misljenje njenih posameznih članov. Upam, da bomo enako trezno sklepali o vsem tem tudi na našem zboru v Chicagu. Zvezo je potrebno obdržati. Prav tako je potrebno, da nadaljuje v vsakem slučaju z nauki Karla Marksa za uresničenje socialističnih idej in ciljev.

Imamo Proletarca, ki je v mnogih slučajih prekašal in še danes prekaša marsikako drugo delavsko publikacijo. Celo mnoge največje socialistične in druge delavske organizacije v tej deželi se ne morejo ponasati z literarno ustanovo, kakršno imamo mi. Vseled tega apeliram na vse udeležence prihodnjega zbora, da se naj izognejo debatiranju o starogardistih in militantih kolikor največ mogoče, zato da ohranimo to, kar smo mi gradili, in pa radi tega, da bomo delali naprej složno kakor doslej. Če to storimo, bomo boljše kot starogardisti in boljši, kakor militanti.

Ob neki priliki sem bil naletel na militantnega ameriškega sodruga. Govoril je jako kritično. Poslušal sem ga in mu nato dejal: "Agitiram za Proletarca in druge naše socialistične liste ter revije. Nabiram podpise na soc. peticije in prispevke v kampanjske sklade. Prodajam vstopnice na socialistične prireditve. Pomagam aranzirati socialistične shode. Sodelujem pri sklicavanju sestankov za ustanavljanje socialističnih klubov. Urgiram delavce na pristop v socialistično stranko. Ali je to 'militantno' delo?"

Priznal mi je, da so take aktivnosti potrebne in "militantne". Sodrugi nadaljujmo z njimi. Naša JSZ je nam v ponos. In če bodo militanti v socialistični stranki smatrali, da njim ni potrebna, mi vemo, da je potrebna našemu delavstvu in zato storimo vse v svoji moči, da bo ohranjena, da bo napredovala in da postane čim uspešnejša v izvrševanju svojih nalog. V ostalem, jaz verujem v geslo Karla Marksa, "Delavci vseh dežel, združite se!"

Joseph Snoy.

Tri hčerke džina Morhagiana

PRİREDIL IVAN VUK

(Nadaljevanje.)

III. V gradu najmlajše sestre
Tudi najmlajša sestra ga je prijazno sprejela in gostoljubno pogostila. In bila je lepša od vseh.

Ko je tudi tukaj prebil štiri najst dni in je staval istotako vprašanje, kje bi našel Morhagiana, je odgovorila:

"Vem pač, kje je, ali čuvaj se ga. On je najmočnejši od vseh džinov in poleg tega tako zloben in divji, da ga celo me, njegove hčere, sovražimo in se ga bojimo. Če bi te zagledal, bi te zagrabil z eno roko za glavo, z drugo ga za noge in te prelomil kakor palico."

Ker pa je princ Badialtsaman vključ v svari vnetju vztrajal, da mora najti Morhagiana, mu je princesa opisala kraj in mesto, kjer bo našel svojega sovražnika.

Džin je navadno spal v sobani, ki je bila ravnotako dolga in široka, kakor on sam. In k tej sobani mu je najmlajša princesa pokazala pot.

Ko je princ prišel do te sobane, je brez vsakega obotavljanja odprl vrata in se z mečem v roki vrgel na Džina.

Morhagian pa je stegnil roke, zagrabil princa pri glavi in nogah ter ga prelomil brez vsakega truda na dvoje, nakar je obe polovici vrgel skozi okno na vrt.

Ali najmlajša princesa, ki je to predvidela, je naročila dvema sužnjema, da naj prineseta oba kesa v njen grad. Nato je naravnala obe polovici skupaj, ju skrbno in lepo sešila ter poskrpila rano s čarobno vodo.

Badialtsamove oči so se takoj odprle. Začuden se je oziral okrog sebe, kakor da se je vzbudil iz globokega sna.

"Kaj se je zgodilo?"
Princeza mu je povedala, kaj je naredil z njim njen oče in da ga je ona zopet skupaj sešila.

Srčno se ji je zahvalil za to. Vendar ga to ni najmanj ustrašilo in v njem se je še bolj utrdila volja, da mora Morhagiana premagati.

Princeza ga je prosila, naj se prej okrepa, a on je odklonil.

Ker je videla, da se ga od sklepa ne da odvrtiti, je sklenila, da mu bo po svojih moči pomagala. Ker je bila Morhagianova hči, je vedela, da se ga lahko premaga le z njegovim lastnim mečem. Povedala je to princu in ga zaprosila, da jo mora vzeti za ženo, če mu pove, kako naj premaga Džina.

"Predvsem moraš počakati, da zaspi," je rekla. "Zakaj, dokler bdi, mu ne moreš nič narediti. Splazi se oprezno to noč v njegovo sobo. Ko ga boš videl, da smrči in ima odprte oči, je to znamenje, da spi. Ker pa s svojim telesom zavzema ves prostor, ga preskoči, vzemi njegov meč, ki mu leži pri glavi in ga rani na vratu. Po prvem zamahu še ne bo mrtev. Vzbudi se bo. Tebe bo mikalo, da ga še enkrat raniš. Zaklinjam te, ne delaj tega. Vstal bi zdrav in ubil bi naju oba."

Med tem je nastala noč in princ se je podal naravnost v sobo svojega sovražnika. Nasel ga je, ko je z odprtimi očmi ležal in smrčal. Princ se je trenotek obotavljal preskočiti strašno telo, in doseči meč, ki je visel na nasprotni steni. Ali junaški in srčen, kakršen je bil, je vseeno tvegat ta skok. In resnično, posrečilo se mu je zgrabit za meč. In zavihel ga je z vso močjo in udaril po tilniku Morhagiana. Morhagian se je stresel in vzbudil.

Ko je videl, kdo ga je udaril, je takoj spoznal, da ga je izdala hčerka. Preklet je in rekel princu:

"Daj mi še milostni sunek!"
Princ pa je odgovoril:

"Ta sunek bo popolnoma zadostoval, da ti upihne življenje."

Ohrnil se je in odšel iz sobane Džina Morhagiana. Vzel je s seboj tudi njegov meč.

Gredeč h gradu princeze, je naletel na hlev in v njem je videl čudovito lepega konja. Pomislil je:

"Tega konja bi pa rad imel." Ko je princeza slišala, da je premagal Morhagiana, je vzkliknila:

"Rešeni smo!"
Princ jo je vprašal, če bi lahko vzel seboj na zemljo konja, ki ga je videl v hlevu. Sicer bo najbrž pretežak, in ga ne bo lahko potegniti na zemljo.

Princeza mu je smehljaje odgovorila:

"Niti ni tako težak, kakor misliš. Idi v hlev in odreži repa nekaj žim ter jih skrbno spravi. Če boš kedaj v stiski in nevarnosti, seži samo dve ali tri žime in v trenutku ti bo prihitel ta konj na pomoč."
(Dalej prihodnjice.)

Iz urada kluba brezposelnih

Chicago, Ill. — Vsako leto je imel naš klub brezposelnih na svojem večernem pikniku dober poset, letos pa pričakuje, da bo še boljše, ki bo prekosil vse prejšnje. Vstopnic je že mnogo prodanih.

Kdaj pa bo ta piknik?

V soboto 20. junija na Keglovem vrtu v Willow Springsu. Plesalci bo igral Gomilarjev trio. Vstopnina je samo 15c. Na zletni prostor odpelje prvi truck ob 2. pop. od Ivanškovega prostora na W. Cermak in Wood St. Ustavil se bo tudi pri Slovenskem delavskem centru na Lawndale in 23. cesti. Naslednji truck odpelje ob 7. zvečer z istih dveh prostorov. Brezposelni bodo imeli na vožnji in na zletu posebne ugodnosti.

Seja našega kluba brezposelnih št. 61 Workers' Alliance, se bo vršila v četrtek 18. junija. Prične se ob 8. zvečer na 22nd Pl. in Damen Ave. Udeležite se je polnoštevilo. Razpravljali bomo o zelo važnih predmetih, pa je potrebno, da ste navzoči. — J. Oblak.

Slovenski trgovec umrl

Leadville, Colo. — Tu je dne 28. maja umrl slovenski veletrgovec Frank Zaitz, ki je bil znan ne samo v Leadville ampak daleč naokrog. V Leadvilleu je živel 50 let. Naselil se je v to mesto, ko mu je bilo 18 let. Doma je bil iz Suhe kranje. Posedel je dobro idočo trgovino že pred 30 leti. Vodil je do prohibicije tudi gostilno in mnogo let tudi boarding house. Njegova trgovina, v kateri se prodajala vse, od živil, grocerije, železnine, pa do oblek, je največja v mestu, dasi je na tranki ulici, kjer je bila nekoč velika slovenska in hrvatska naselbina.

Frank Zaitz je posedoval že mnogo rudnikov in enega je nekoč zelo drago prodal. V Glenwood Springsu je bil lastnik velikega hotela. Stotine akrov zemlje, večinoma pašniki in gozdi, so prešli skozi leta v njegovo posest.

Bil je nasprotnik delavskega gibanja in velik podpornik cerkve. Z Rev. Trunkom sta bila osebna prijatelja. Ko je l. 1923 pogorela tukajšnja slovenska cerkev, je dal Frank Zaitz zgraditi novo. Ker so farani večinoma revni, jo je on toliko bolj podpiral.

Pripovedujejo o njemu, da se je prva leta kompanijam zelo prikupil, ker jim je v stavkah poskrbel skebe — večinoma nevedne ljudi iz Kranjske in iz Bosne. V rudotopilnici mu je družba dala vsled tega po-

sebne koncesije. V oddelku za izmetavanje rude iz vagonov je on smel najemati in odslajati delavce. Na plačilne dneve je toplotica pošiljala črke jugoslovanskih delavcev v Zajčjevo trgovino in izplačeval jih je njegov klerk, ki je prej seveda pazno odračunal, kolikor je Zajcu kdo dočigoval na groceriji in drugem blagu.

Posebnost tega moža je bila, da je bil nepismen. Pisati številke in brati za silo se je učil šele ko je bila njegova trgovina že veliko podjetje. Za kulturno delo se ni nikdar brigal. Socialiste je mrzil in prav tako unijske organizatorje.

Imel je samo enega sina, ki ga je lani ubilo v avtni nezgodi. Vse veliko premoženje so dobili po njemu hčeri, zet in žena. — Poročevalec.

Piknik v korist obrambe dveh deportacij podvrženih delavcev

Chicago, Ill. — Italijanska delavska agitatorja Ferrero in Sallitto sta v tej deželi neumorno pobijala propagando Mussolinijevega fašizma. Ameriška oblast je doznala, da sta prispela v to deželo brez zadostne vsemu priseljenškemu zakonu, zato je odločila, da se ju mora deportirati v njun rojstni kraj. To pomeni, da pride v roke Mussolinijevih krivikov. Povsem naravno je, da so se zavedni delavci zavzeli za njuno obrambo. Ampak s tem v zvezi so razni "legadni stroški" zato je bil ustanovljen obrambni odbor, ki prireja v ta namen piknik v nedeljo 28. junija. Vzemite Irving Park Blvd. karo zapadno do konca in potem se presedite na električni bus ter se pridružite z njim ob znanih, ki kažejo pot na ta piknik.

Tomšič bo obiskal naselbino Grass Valley v Californiji

Znani slovenski humorist, godec in agitator v Oaklandu, Calif., sporoča, da se je odločil iti dne 4. in 5. julija na agitacijo za Proletarca v naselbino Grass Valley. V nji je bil pred letom dni in dobil sedem novih celoletnih naročnikov.

Pravi, da ko bo svoje delo opravil, bo zaigral tisto veselo "Kaj nam pa morejo...", pod pogojem, da bo agitacija uspešna. Kajti če ne bo, tedaj bo tudi Tomšičeve veselosti konec in zaigral bo kaj žalostnega.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (le) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street 1:30—3:30; 6:30—8:30. Daily

Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd. 4:30—6:00 p. m. Daily

Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer — Call Austin 5700

ZA LİČNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

POZOR TRGOVCİ!

METER NAKUPNI NAČRT

vam omogoči

ELEKTRIČNI HLADILNIK

ki ga plačujete s prihranki!

Nabavite si električni hladilnik na ta priprosti način. Moderna hladilna oprema znižja kvarjenje in potrat. Od prihrankov vložite malo vsoto dnevno v pripravi meter in oprema se vam sčasoma sama izplača. Vprašajte še za ostale podrobnosti o tem ekonomičnem načrtu. Kličite: RANDOLPH 1200, Local 170.

To cover interest and other costs, a somewhat higher price is charged for refrigerators sold on deferred payments

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Downtown—72 W. Adams St.—132 S. Dearborn St. Telephone Randolph 1200, Local 170

4833 Irving Park Blvd. 4834 S. Ashland Ave. 4231 W. Madison St. 2950 E. 92nd St. 3460 S. State St. 852 W. 63rd St. 4562 Broadway

FEDERAL COUPONS GIVEN MAIL COUPON NOW!

COMMONWEALTH EDISON COMPANY
72 West Adams Street, Chicago, Illinois
I am interested in your Electric Refrigeration Meter Plan. Please send a representative to explain fully, without obligation.

Name _____
Address _____

SEZNAM ČLANOV XI. REDNEGA ZBORA JSZ

Enajsti redni zbor Jugoslovanske socialistične zveze in prosvetne matice se bo vršil dne 3., 4. in 5. julija v Chicagu v dvorani Sokol Havliček, 2619 South Lawndale Ave. Seznam delegatov je sledeči:

KLUBI JSZ

1. Chicago, Ill. — KRISTINA TURPIN in JUSTIN ZAJC.
3. Oglesby, Ill. — ANTON UDOVICH.
4. La Salle, Ill. — PETER BANICH.
5. Conemaugh, Pa. — JOHN LANGERHOLC.
9. Power Point, O. — CHAS. BOGATAJ.
10. Forest City, Pa. — JOSEPH DRASLER.
11. Bridgeport, Ohio. — FRANK MATKO.
13. Sygan, Pa. — FRANK PUSTOVRIH.
16. Chicago, Ill. — FRANK BENCHINA.
20. Chicago, Ill. — MICHAEL CHAVICH.
21. Arma, Kans. — JOHN KUNSTELJ.
24. Salem, Ohio. — FRANCES MIHEVC.
27. Cleveland, Ohio. — LOUIS ZORKO.
31. Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
37. Milwaukee, Wis. — LEONARD ALPNER.
45. Waukegan, Ill. — FRANCES ZAKOVSEK.
47. Springfield, Ill. — JOSEPH OVCA.
49. Collinwood, Ohio. — THERESA GORJANC.
69. Herminie, Pa. — ANTON ZORNIK.
95. Piney Fork, Ohio. — NACE ZLEMBERGER.
114. Detroit, Mich. — JOHN ZORNIK.
115. Detroit, Mich. — LOUIS KOROSCEK Jr.
180. West Allis, Wis. — FRANK BOZICH.
118. Canonsburg, Pa. — MARKO TEKAVC.
211. West Aliquippa, Pa. — BARTOL YERANT.
222. Girard, O. — ANTON NAGODE.
224. Chicago, Ill. — MARY VRHOVNİK.
235. Sheboygan, Wis. — JOHN SPENDAL.

Angleški odseki klubov JSZ

1. Chicago, Ill. — JEAN RAK.
27. Cleveland, Ohio. — BETTY BOGATAY.
37. Milwaukee, Wis. — ANTON KAMNIKAR.
114. Detroit, Mich. — ESTOK MENTON.
180. West Allis, Wis. — ROSE MUSICH.

Konferenca JSZ in Prosvetne matice

1. zapadna Pennsylvania. — MICHAEL JERALA.
2. Ohio. — ANTON JANKOVICH.
4. Illinois in Wisconsin. — JOSEPH RADELJ.
5. Vzhodni Ohio in zap. W. Va. — JOHN REBOL.

DRUŠTVA PROSVETNE MATICE

1. SNPJ, Chicago, Ill. — JOHN JUREČIĆ.
6. SNPJ, Sygan, Pa. — FRANK PUSTOVRIH.
8. SNPJ, Chicago, Ill. — FRANK GORENC.
16. SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
87. SNPJ, Herminie, Pa. — ANTON ZORNIK.
92. SNPJ, Franklin, Kans. — MARTIN STEFANČIĆ.
102. SNPJ, Chicago, Ill. — MINKA ALEŠH.
106. SNPJ, Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
119. SNPJ, Waukegan, Ill. — ANTONIA BEZEK.
206. SNPJ, Gross, Kansas. — JOHN KUNSTELJ.
121. SNPJ, Detroit, Mich. — PETER BENEDICT.
122. SNPJ, West Aliquippa, Pa. — BARTOL YERANT.
138. SNPJ, Strabane, Pa. — MARKO TEKAVC.
192. SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
147. SNPJ, Cleveland, O. — BETTY BOGATAY.
434. SNPJ, Arma, Kans. — MARTIN KRUSIC.
535. SNPJ, Akron, O. — CHAS. POGORELEC, zastopnik.
559. SNPJ, Chicago, Ill. — JOHN RAK.
564. SNPJ, Detroit, Mich. — MARY KLARICH.
568. SNPJ, Waukegan, Ill. — ANTHONY PIERCE.
747. SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
29. JSKJ, Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
48. SSPZ, Arma, Kans. — FRANK SOTOVSEK.

Federacije SNPJ, včlanjene v Prosvetni matici

Zapadna Pennsylvania. — BARTOL YERANT, W. Aliquippa. Severna Minnesota. — JOHN KOBI, Duluth. Vzhodni Ohio in West Virginia. — JOSEPH SNOY, Bridgeport. Westmorelandska. — ANTON ZORNIK, Herminie, Pa. Kansaska. — MARTIN STEFANČIĆ, Pittsburg, Kans. Wisconsin. — JOSEPH VIDMAR.

Kulturne in druge organizacije

Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — ERNESTINE JUGG. Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. — BETTY BOGATAY. Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. — RUDOLF PO-TOCHNIK. Dram. društvo "Soča", Strabane, Pa. — MARKO TEKAVC. Gospodinjinski odsek SND, Waukegan, Ill. — ANTONIA BEZEK. Ženski združni odsek, Waukegan, Ill. — ANTONIA BEZEK.

REFERENTI

Poleg delegatov so člani zbora referanti, katerih predmeti so navedeni v objavah sporeda XI. rednega zbora. Ti poročevalci so:

JOHN TERČELJ, Strabane, Pa.
JOSEPH SNOY, Bridgeport, Ohio.
ANTON ŠULAR, Arma, Kansas.
LOUISE BRATANIC-JURČYK, Milwaukee, Wis.
OSCAR GODINA, Chicago, Ill.
DONALD J. LOTRICH, Chicago, Ill.
MARY JUGG, Chicago, Ill.
BOZO STOJANOVICH, Chicago, Ill.
ANGELA ZAITZ, Chicago, Ill.
BETTY BOGATAY, Cleveland, Ohio.
ESTOK MENTON, Detroit, Mich.

Dalje so člani zbora odborniki eksekutive JSZ in vseh drugih njenih odsekov kot:

Eksekutiva

Frank Alesh Peter Kokotovich
Filip Godina Joseph Oven
George Maslach Fred A. Vider

Frank Zaitz

Nadzorni odsek JSZ

Michael Chavich Anton Garden Frank Udovich

Nadzorni odbor Sloo. sekcije JSZ

Alice Artach John Hujan Angela Zaitz

VOŽNJA V AEROPLANIH SE VEDNO ZELO RISKIRANA STVAR

Na sliki vidite razbit aeroplan, ki se je na poti iz New Yorka v Chicagu pri spuščanju navzdol zaletel v streho neke hiše blizu municipalnega aeroplanskega pristanišča v Chicagu in telebil na tla. Vseh petnajst ljudi v njemu je pri padcu dobilo poškodbe. V neki nedavni slični nezgodi je bilo par potnikov ubitih.

Zapisnik zborovanja Prosvetne matice

ki se je vršilo 30. maja 1936, v klubu št. 27 JSZ v Clevelandu, Ohio

Tajnik Prosvetne matice za severni Ohio, s. Louis Zorko, otvoril konferenco ob 2:30 popoldan. Za predsednika je izvoljen s. Leon Bregar iz Akrona, za podpredsednika Anton Jankovič, za zapisničarja Milan Medvešek.

Ker je preteklo že precej časa, odkar se je vršila zadnja konferenca, predlaga s. Jankovič, da bi bilo čitanje zapisnika brez pomena. Predlog podpiran in sprejet.

Čitanje korespondence: Narodni Adresar vpraša za oglaš. Leon Poljšak predlaga, da se izpolni poslani formular, toda se ne plača oglasa, marveč se kupi en izvod Adresarja, ko izide. Sprejeto.

Čita se pismo glavnega tajnika Jugoslovanske socialistične zveze, v katerem poroča, da je Konferenca upravičena do enega delegata na XI. rednem zboru JSZ. Poljšak predlaga, da se voli delegata pozneje, ker lahko medtem časom še kateri pride. — Čitanje korespondence se zaključuje.

Av gust Komar svetuje, da se čita imena navzočih zastopnikov.

Zastopniki klubov JSZ:
št. 27, Cleveland, O.: Felix Strumbel, Joseph Jauch; angleški oddelek kluba: Josephine Turk; št. 28, Newburgh: Joseph Lever; št. 222, Girard, O.: Anton Nagode.

Zastopniki društev SNPJ:
št. 5, Cleveland, O.: Anton Vehar, Milan Medvešek; št. 49, Girard: Frank Masle; št. 126, Cleveland: Ant. Abram; št. 137, Cleveland: Jenny Skuk; št. 142, Cleveland: Louis Kaferle; št. 147, Cleveland: Leo Poljšak; št. 312: Andy Božić; št. 447, Cleveland: Mike Ludvik; Ohijska severovzhodna organizacija: Leo Bregar.

Zastopniki drugih organizacij:
št. 20, SSPZ, Cleveland, O.: John Kočvar; št. 3, SDZ, Cleveland: Anton Jankovič; št. 108, JSKJ, Youngstown: Anton Nagode; dramatično društvo Verovšek: Louis Kafre.

Poročilo tajnika in blagajnika, s. Louis Zorka: Konferenca se ni sklicala toliko časa vsled slabih časov—depresije! Blagajna te organizacije je "zmaznjena", kot je že znano, brez denarja pa je težko vršiti kakršnokoli kulturno delo. Zorko nadalje poroča, da je pred letom nameraval sklicati konferenco v Kenmoreju, Ohio, toda radi osebnih bojev v tem okrožju, je prišlo do razpustitve socialističnega kluba v Barber-tonu. V imenu Prosvetne matice je razposlal več resolucij, in sicer proti deportiranju tujcemcev (Ferroja Salita), za Frazierjev in Lundeonov zakon, za Duffyjevo predlogo itd.. V imenu te organizacije se je udeležil 10. rednega zbora Jugoslovanske soc. zveze.

Finančno stanje: Ostanek blagajne je \$52.42, toda denar je izgubljen na North American banki.

Račune sta pregledala Joseph Lever in Anton Nagode, ki poročata, da sta jih našla v redu.

S. Komar vpraša, zakaj se je potrošilo \$2.45, ki so v postavki navedeni v zvezi s sejo za Cankarjev spomenik.

Zorko pojasnjuje, da je v imenu Prosvetne matice sklicel sestanek za Cankarjev spomenik in pri tem je imel zgoraj omenjene stroške; denar se je izposodil od kluba, ki ga je pozneje vrnil.

Jankovič stavi predlog, da se tajnikovo poročilo sprejme. Predlog soglasno sprejet.

Poročilo zastopnikov za Cankarjev spomenik: S. Jauch poroča, da je odbor pisal pismo na ljubljansko občino, toda od tam niso prejeli odgovora, odgoxorili pa so pozneje dramatičnemu društvu Ivan Cankar. Sedaj je tak položaj, v katerega noče poseči ne ljubljana in ne clevelandska občina. V prvotnem odboru je bil za tajnika Joseph Skuk, toda vsa stvar je precej časa spala, sedaj pa, ko je Skuk resigniral

in zavzel njegovo mesto Ivan Jontez, izgleda, da bo akcija za Cankarjev spomenik zopet oživila. Predsednik tega odbora, Louis Kafre, je sklical že dva sestanka, in na zadnjem se je odzvalo 36 zastopnikov. — Jauchovo poročilo se vzame na znanje, niakar govori o tej točki tudi Louis Kafre. Pravi, da se je treba resneje zavzeti za to akcijo, če hočemo uspeti; drugo leto bo dyajsetletnica Cankarjeve smrti in do tega časa bi lahko kaj storili.

Vehar sugerira, da bi se za ta namen naročilo sliko Ivana Cankarja; delo bi brez dvoma dobro izvršil slikar Perušek.

Jankovič je mnenja, da se o tej stvari vse preveč govori in raztrsa energijo. Tudi Lever je enakega mnenja, Zorko pa pravi, da bi bil najlepši spomenik, če se bi kar največ šrilo ideje Cankarjevega velikega duha. K besedi se oglasi tudi Kočvar in govori zelo optimistično o sedanjem reorganiziranem odboru.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Johnstowna

Johnstown, Pa. — Naznani ti vam moram, da se piknik tukajšnjega soc. kluba ne bo vršil 28. junija, kakor prvotno oznanjeno, ker za ta dan nismo mogli dobiti prostora, poleg pa so bili i drugi zadržki. Nekaj je bilo vzrok, da so bili v odbor za piknik voljeni taki, ki so obljubili storiti kar bi bilo v njih moči, ne da bi se tega točno držali, drugi vzrok je bila govorica, da se na tem pikniku ne bo smelo točiti piva itd. To je nekatere ostrašilo in se rekli, da se letos piknikov v parkih ne izplača prirejati.

Lorain boro park je nam zdaj na razpolago in pivo bo mo lahko točili, kar nam je dovolila njegova uprava. Toda pred nami so se potrudili drugi še bolj, npr. slovenska cerkev, in tako se je zgodilo, da bo ta imela piknik 28. junija.

Po vseh raznih ovirah smo se končno odločili prirediti naš piknik v nedeljo 19. julija. Rokaj tu in v okolici, upoštevaj to. Nadaljna naznanila sledi. — John Lagerholc.

Nova slovenska gostilna na zapadni strani

Chicago. — Tu sta prošli ponedeljek otvorila gostilno Anton Medved in Joseph Gerbajs, oba znana društvenika, peva in člana kluba št. 1 JSZ. Njuna gostilna je na 2611 So. Trumbull Ave., nekaj korakov južno od 26. ceste.

Popravek

V poročilu o slavnosti federacije SNPJ okraja Westmoreland, Pa., ki se je vršila 30. maja v West Newtonu, ni bilo omenjeno, da je bil eden izmed govornikov tudi John Fradel, predsednik federacije. Četudi je dejal, da ni govornik, so bila njegova izjava in govorila topla sprejeta in napravila je z njimi pravi dober vtis.

Pevsko društvo iz Harwicka se imenuje Planinski Slavček.

Čitajte "Proletarca" in priporočite, da to store tudi drugi.

THE FALCON NEST

Questions

Ruth's father works in a factory. He works with big machines, and he must work fast because he has to do so much work before he will get paid enough to support his family. One day, during a rush order, he loses his right hand. It gets caught in the machinery.

Besides Ruth and her mother, there are three other children in the family. The father will probably never be able to find any kind of work that he can do with only one hand. What can be done to help this family?

Frank's father works in a glass factory. He is called a glass blower. His lungs get weaker and weaker. One day he has to give up the job for life, because his lungs have become so affected that he will never be well again.

Frank is in grade school. His father coughs, and needs the doctor. His mother finds work in a laundry, but it is scarcely enough to let them live cheaply. There's no money for doctor bills. What should be done for this family?

Lucy has three brothers and one sister. They are all older than she. No one in the family is working except her oldest brother. She cannot remember her father ever having had a job. One of her other brothers had worked for 6 months and been laid off. Now he's waiting for the plant to "start hiring." One day John, her oldest brother, comes home and tells them that he, too, has been laid off.

Lucy and her sister will have to quit school. What will become of the whole family? There must be something that can be done. There is! What is it?

Mr. Vranich had been a farmer ever since he came to this country. He worked hard day after day. One year there would be such a drought that he could raise nothing. Another year his cattle all died from disease, before he had even paid for them. Another year the season was so rainy that his crops failed again. The next year, prices were so low that he couldn't even pay expenses for putting in the crop.

This went on year for year. Mr. Vranich is now an old man. He can no longer work from early morning until late at night. With all of these

things against him year after year, he could save nothing. Very soon he won't be able to work at all. What will happen to Mr. Vranich?

There is only one answer to all these questions.

Ruth's father should have insurance—against accidents.

Frank's father should have insurance—against sickness.

Lucy's brother's and father should have insurance—against unemployment.

Mr. Vranich should have insurance—old age.

There is only one way that all of these insurances should be given, and that is by THE GOVERNMENT.

All of these kinds of insurances are put together under one name, and that is SOCIAL INSURANCE.

Hobbies

Bobby Skavich—sports.

Ruth Rodman—sports.

A Falcon

Never believes that a person is a criminal because he was born that way. He believes that if a person becomes what is called a criminal, there was something wrong with the way he had to live or try to live that made him so.

Did You

Check up on your father and mother as suggested in last week's Falcon Nest?

In the movie, "Story of Louis Pasteur," Louis Pasteur said that when a person is trying to show the world a new discovery or a new way of doing things, he will always be laughed at. He must not get angry at this, but he must expect it. He must always ask questions and see whether he is right.

The same thing is true about the things, Falcons believe. They may be so new that many people will laugh at them, but a Falcon will never get angry at that. He will test what he says and see if it isn't true.

Birthdays

Rachel Albright—June 21.

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

Sidelights on a Summer School for Workers

(Continued from page 6.)

year Francis Dillon, of the Automobile Workers, and Mark Starr, of the I. L. G. W. U., among others, came to the school and told about their organizations.

The School for Workers fills the bill. It offers us study in the subjects we want, the way we want it, the amount we can swallow. Attending it is one of the rarest things that can happen, and one of the most valuable. When we go back to our communities after the six week's we're equipped, to a much greater extent than we were before we attended, to take a really active and effective part in our unions. Who could ask for more?—A Student.

IMPOSSIBILITIES

Wage workers and farmers who think they can get a square deal by re-electing Roosevelt remind us of a passage from Alice in Wonderland. It runs like this:

"I can't believe that!" said Alice. "Can't you?" the Queen said in a pitying tone. "Try again, draw a long breath, and shut your eyes." Alice laughed. "There's no use trying," she said, "one can't believe impossible things."

"I daresay you haven't had much practice," said the Queen. "When I was your age, I always did it for half an hour a day. Why, sometimes I've believed as many as six impossible things before breakfast."

Americanism: Denouncing a politician who breaks his campaign promises; voting for him again.

"Grandsons"

A novel about three grandsons of a Slovene worker

BY LOUIS ADAMIC

Price \$2.50

Order from

PROLETAREC BOOK STORE

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

A STATEMENT IN BEHALF OF J. S. F.

On The Question of Federations in The S. P., Particularly in Behalf of J. S. F., the Following Letter was Sent to The National Office:

Dear Comrade Senior:

One of the very important items on the agenda of the Yugoslav Socialist Federation Convention, which will be held July 3, 4 and 5, in Chicago, will be the relationship between this organization and the Socialist Party.

Heretofore, in our opinion, co-operation between the Yugoslav Federation and the National Office has been satisfactory. We sincerely wish that it may become even more so in the future. That, of course, depends more upon the Socialist Party officials than upon us. In saying this we have in mind some recent unfair and even hostile remarks and articles from some of the responsible Socialist leaders.

We expected the Socialist Party Convention, held last May in Cleveland, O., to define the future status of the Language Federations. Instead the problem, if such exists, was referred to the new National Executive Committee by the convention.

If the N. E. C. has not yet decided anything regarding Federations, we will be more or less in the dark when this question comes before the delegates of our convention.

We know that many influential comrades urged the Agenda Committee for the last S. P. gathering in Cleveland to propose the abolishment of all Federations. There were others who propagated to discipline them and to dissolve their committees; as a solution from the present organizational system they proposed that "Language Bureaus" should be established under the absolute National Office control and leadership.

In the June number of the American Socialist Monthly (which is the official theoretical magazine of the Socialist Party) were two leading articles condemning all Federations. One was by Max Delson, member of the new National Executive Committee, who is one of a very influential leaders of the Socialist Party in New York, and the other by Frank N. Trager, who claims that:

"the reorganization of party structure should include the liquidation of the ambiguous and contradictory Language Federations," because "... they have outlived their usefulness at best."

Comrade Delson stated that—
"the present setup (of Federations) is entirely unsatisfactory. Their prime function is to facilitate the admission of language groups into the party. In this respect, their efforts have been futile..."

We are not speaking in the name of other Federations, but certainly do for our own. Both statements, quoted from the articles of Comrades Delson and F. N. Trager were written in the spirit of factional strife between Militants and the Old Guard in New York City. Both statements were wrong. Why should we, not involved in that particular factional dispute, allow ourselves to be harmed by it?

If Federations' efforts have been futile, why weren't our American comrades more successful with their own endeavors? If they had built really strong branches, capable of functioning as a political party, it would have been an inspiration to

foreign-born comrades and a sign of their strength and ability.

Most of the Federations were destroyed, or made impotent during the war by reaction with the help of agent-provocateurs. Immediately after the war, splits did the rest. The same applied to most of the American branches in those days. In the post-war period there was hardly any activity worth while left in the ranks of the Socialist Party, with the exception of the Presidential Campaign in 1920, when the imprisoned Eugene V. Debs was our standard bearer. There were no so-called "militant" or "old guard" factions in those days, and from 1920 there were no open factional battles in our midst until the depression refused to leave the secret Hoover's corner. Hardly any enthusiasm was left amongst members, except those who were willing to stay in the front, battling for the Socialist movement. Millions of young and old were dreaming only how to become rich speculating with stock and what not.

These facts should be fully understood before trying to condemn Language Federations or any one else for the slow development in the Socialist Party.

We here state that we did all we could under the circumstances to build the movement and when that task was impossible in the trying years after the war, we were mobilizing all our strength and abilities to save our publications and as many branches as possible from destruction.

Our comrades distributed hundreds of thousands of leaflets not only among our own people, but among American and other workers as well. We were soliciting subscriptions not only for our Socialist papers, but also for every Socialist publication published in English. We were soliciting funds not only to cover the cost of campaign expenses among Yugoslav workers, but also for Socialist Party campaigns among the Americans. All this work we still do to the best of our abilities.

Then why these unwarranted jibes in official publications of the S. P. toward Federations and comrades who were toiling year after year for the movement—prosperity or no prosperity? Why all these worries about Federations from comrades who should devote their time and energies to build the American Socialist movement among native workers? If Federations are about to die of natural causes, why not let this unpalatable process alone?

We are turning to your office to enlighten us before our convention will be held what the real intentions of the N. E. C. regarding the Federations, and in this particular instance, about our Federation are.

The struggle and work of our comrades in the past three decades will have been in vain if the inexperienced, although possibly well-intentioned comrades would try to dictate to us in certain localities, or nationally, how we must reorganize, how to be active, and how much to give and produce, and thereby inevitably lead our Federation to impotence and destruction. To the movement as a whole they would do even more harm by forcing their proposal to dissolve all Federations. That

would be destructive tactics, regardless how one despises this or some other Language Socialist group. Such attitudes against foreign-born comrades could bring nothing but harmful results.

We want to be Comrades to Comrades! Sincere to the movement as a whole and to the Party. We are willing to abide by the decisions of the majority of the Party. But in this particular instance we are determined not to risk what we have built in the years by, but to continue as a fighting, educational propaganda organization of our own amongst thousands of our people also in the future as in the past.

The Executive Committee of our Federation thus makes its position clear. We ask you to state as far as possible in a limited time before our convention is held, also your clear viewpoint in regards to the Federations.

May we further state that this communication would not be written, if it were not for the articles in the Socialist Monthly, in the Socialist Call, and for the statements full of misunderstanding and sneers made at the gatherings of the Socialist Party members against Federations as such.

Fraternal yours,
Philip Godina, Chairman of the Executive Committee Meeting.
Chas. Pogorelec, Executive Secretary.

SOCIAL STUDY CLUB ACTIVITIES

Chicago, Ill. — A fine discussion about the Cooperative Movement took place at our Social Study Club meeting last Friday. Mary Jugg gave some interesting information about highly advertised merchandise and their price value. Practically every member took part in the discussion and it was interesting to know that they patronize union made products and boost the idea of cooperatives. It is regretted that more of our members were not present at this round table talk because the various experiences and opinions expressed were very informative. During the general discussion, comrades Jean Rak and Tillie Locniskar served us ice cream and cookies.

One very important affair stressed also at our meeting was the JSF convention program that will be held Saturday, July 4, at the Sokol Havlicek Hall. By boosting the advance ticket sales we should have a record crowd. All members are urged to sell their tickets and give every effort possible to get out a large crowd that will assure us a successful program.

FREEDOM TO EAT

White Bread has been banned as "unpatriotic" in Germany and loyal Nazis will henceforth eat only black bread, the National Socialist health bureau has decreed. Furthermore, Germans must recognize that it is no longer their right to eat as they please, and that in nourishing themselves they are fulfilling a duty to the nation, the decree continues.

On the above, one columnist comments: "It looks as though 'freedom to eat' has joined other outmoded 'liberal' tendencies in Germany like freedom of press, speech and worship." A wise comment. But why not include Italy and Russia—and perhaps our own United States? Of course, that's different.

BE CHICAGO BOUND JULY 4TH

Delegates And Visitors From All Parts of The Country Assure Large Gathering. — "Kamnomol", A Special Program Feature

Chicago, Ill. The major program affair for Chicagoans, our out-of-town delegates and visitors attending the JSF convention will be held Saturday, July 4, at the Sokol Havlicek Hall. The convention, beginning Friday, July 3, in itself will be very interesting. Approximately 80 delegates from all parts of the country will meet for a three-day session to discuss and plan for greater activities of educational, cultural and propaganda work.

From various sections of Western Pennsylvania large number of delegates and visitors plan to make the trip by cars. Large delegations are also expected from Ohio. In Kansas a number of lodge and branch delegates to our convention expect to make the journey in two or three cars. Probably the largest delegation will come from Detroit. In addition

to their representatives, the entire ensemble of singing society Svoboda, orchestra and characters taking part in "Kamnomol" will be in Chicago. This troupe of comrades, members of branches 114 & 115 JSF will present "Kamnomol", a four act musical drama on Saturday, July 4, at the Sokol Havlicek Hall, 2619 South Lawndale Ave. It will be the first time that the Detroit comrades will perform in "Chicago". In Detroit where they have been quite active in dramatics, they have given some fine programs before large audiences.

The drama portrays the unbearable conditions of workers, caused by a brutal owner of a stone quarry. It also dramatizes the home life of a young couple that are gripped in the clutches of this ruthless owner. In various parts of the drama singing is included. Almost every character has a singing part. In addition we will hear duets, quartets and the entire chorus accompanied by an orchestra. John Berling, the director of singing society Svoboda prepared the musical arrangement. Frank Cesen directs the play.

Reports from Detroit inform us that there is a lot of enthusiasm about this presentation in Chicago. Many of those that saw it staged in Detroit plan to see it a second time when it is reproduced in Chicago. We earnestly invite our comrades and friends in Chicago and nearby towns to respond to our invitation and join us in witnessing this fine program. On page 4 are listed various branch secretaries where you can get tickets for the advance price of 40c. Plan to be in Chicago to celebrate with the rest of the crowd a real manifestation on Saturday July 4.

Pub. Committee.

ENDED

Thomas Carlyle wrote: "On all hands there is the announcement, audible enough, that the old empire of routine is ended; that to say a thing has been is no reason for its continuing to be."

THE TWO PANTS SUIT

LABOR GETS SNUBBED

Organized labor has given wholehearted support to the Roosevelt administration, and despite the non-partisan political policy of the American Federation of Labor, everyone has taken it for granted that Mr. Roosevelt has and will have the support of labor in the 1936 presidential campaign.

Mr. Roosevelt will receive labor's support not so much because labor has received any consideration worth mentioning from the present national administration, but because it realizes that it can expect little from the Republican party.

Labor has asked but little of Mr. Roosevelt. It has received little.

The NRA was not essentially a labor measure, though it made provisions for minimum wage scales and shorter hours. It also recognized the right of workers to organize for collective bargaining and it outlawed child labor. But minimum wage scales became maximum wage scales; the vaunted "right to organize" became a loophole for fake company unions. Prison labor was dignified by the NRA, and rulings of the national labor board were thoroughly scored by the large industries. Big business twisted the nose of the NRA and dared it to do its worst. The NRA never took the date.

As for the rest of the so-called labor program of Mr. Roosevelt, not a single measure sponsored by labor has been placed on the "must" list. The Walsh-Healey bill to establish

union standards in all plants supplying the federal government with commodities was killed in the committee. Mr. Roosevelt made no request of his party leaders that the bill be reported out. The Wagner-Ellobogen federal housing act is slated for the ash heap and without a word of protest from Mr. Roosevelt.

The Black 30-hour law, which the American Federation of Labor declared to be its chief concern, is sunk in the bog of good intention and political horse trading. The Ellobogen bill, which was to create a little NRA for the needle-trades in particular, has been forgotten ever since Mr. Roosevelt sent the head of the American Federation of Hosiery Workers to the international labor office in Geneva. The Copeland food and drug bill and the Bankhead farm tenancy bill have both been discarded, and the Crosser bill, aimed to impose on the railroads a compulsory dismissal wage for workers displaced by consolidations, is likewise lost in the shuffle.

Not a single labor bill was on the "must" list, and congress will adjourn in June to give the two-year wonders a chance to get back home and alibi themselves back into congress in the November elections. In the meantime, labor must content itself with the fine phrases and the personal assurance of Mr. Roosevelt that God's in His heaven and all is well.—Minnesota Union Advocate.

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

Somebody must be blamed!

The hundred-percenters, the Republicans, the "party out of whose suspenders the elastic is gone" explained why our country is in a fix today, thus: "The New Deal pretends it would protect American interests, yet harbors aliens who are not entitled to remain in America, but are permitted to remain and who compete with the American workman, increase the cost of our struggle against crime and add to our relief burden, etc." Well, Hitler has the Jews, Mussolini has the radicals, and the Republicans have told us whom they would have to get rid of in order to put the country right.

More Words

Another sidelight of the Republican convention was that of a representative from the "League for Women for President." They had set up headquarters there, she said, to appeal to the Republicans to nominate a woman for vice-president. If they did not succeed here, they would travel to Philadelphia and plead their case before the Democratic convention. Of course, if both parties nominate women, we'd be sure to have a women for vice-president, she added.

Now it makes no difference to this league apparently who or what the woman is—the main thing being that she is a woman. And they have their reasons for women in the highest offices of the land. Here they are:

Women, this speaker said, control a great part of the shares in stock companies and they must have financial protection. Men think they are running the country, but there are at least 20,000,000 women voters. "Win with a Woman," is their slogan.

Now naturally to organize that many women there must be tremendous organization and work involved. Let's see what the women in Cleveland were doing with this back-breaking job on their hands.

When the morning session of the convention was over, the secretary read the announcements. "The so-and-so women would hold a tea that afternoon at 2:00 o'clock. All the wives of the delegates were invited." "The so-and-so club women would hold a tea that afternoon at 3:00 o'clock, and all the other so-and-so's were invited." "The still other so-and-so women's club would hold a tea at 4:00 o'clock and there would be another one at 5:00 o'clock so that every so-and-so could attend any one of them or all."

And so the women in Cleveland were considering the serious problem of how to make sure that the country

would be put on its feet from now on!

Sacrifice

Stories of heroism about men who have given their whole life to the cause of science are numerous. Comes now the story of Mauds Slye, prominent Chicago scientist, who has made one of the greatest recent contributions to the study of cancer. For 26 years she has devoted all of her time to experiments on rats in an effort to discover the cause of cancer. She has proved that, without a doubt, cancer is hereditary. The generations of rats with which she has experimented would equal 3,000 years in the human cycle. In her statement she said that the ordinary duties of womanhood were denied her in fulfilling the urge to experiment and discover.

They Asked For It!

Well, the minimum wage law for women is no more, and the National Woman's Party which has been fighting against it got its wish. Now the women will be free to bargain against the men, and the bosses will be free to bargain against them as low as they wish. There will be no stop—no minimum—no wage too low for women to accept.

Who Said "No"?

The government has produced a movie called "The Plow That Broke the Plains", and now they can't show it. The movie producers have movie houses over the land under their control, and even the government can't get any concessions from them. The Hollywood big shots don't like the New Deal, and so they won't let its picture be shown. One of them said, "I wouldn't release any government picture, not even if it was 'Ben Hur.'" Another one said, "When the government makes a film, it becomes a propaganda picture."

Yes, this is the "land of liberty." Ask the government administrators.

How Much Milk?

The Consumers Council of the AAA (Washington, D. C.) says that for most families between 3 and 5 quarts of milk per person a week are necessary. Through investigations in 59 cities, they have found that (1) the greater the number of children, the smaller there was of milk consumption, (2) the greater the family income the greater the milk consumption, (3) that the amount of milk used by thousands of families comes nowhere near an adequate standard for building and maintaining strong bodies.

All of this, however, you take it means: produce goods to be used and not for profit.

SIDELIGHTS ON A SUMMER SCHOOL FOR WORKERS

It is difficult to imagine anything quite like the School for Workers in Industry without actually seeing it in action. Going to school when we were young was a matter of memorizing and being talked at, and we ourselves had very little choice in the matter—choice as to what we wanted to study, or whether we wanted to go or not.

But now that we are grown up we are most concerned with our jobs and our unions. And to find a school that is built around our jobs and our unions is a rarity indeed. Such a school loses the elements of force and dullness, and is something that we choose to go to of our own free will. And because we choose it, we are interested in it, and enjoy it. We're having a great time every minute of the six weeks we are there.

The student are all fellow-workers, if not from our own town, then perhaps from another much like it, with the same problems, the same situations; or it is a big city like Chicago, whose problems are so interrelated with ours, but whose solutions and situations are different. Chicago's or Minneapolis' labor movements concern us as much as Sheboygan's or Milwaukee's or Menasha's. Not only because the American Federation of Labor is national and international in scope, but because these other cities can throw direct light on what is bothering us.

When we get to the school we state what is bothering us, what we want to learn, and, miraculously, there is an expert faculty, sitting at our feet, as it were, ready to give us just what we want to know. And if we don't know what we want—they're smart enough to help us find out!

If it's training in public speaking and parliamentary law that we want there's an instructor who is expert in teaching us the tricks of the trade, how to hold a group together, how to dispatch business and put over our point effectively. If it's or-

ganization tactics, there's an instructor who's had experience in a great many different unions, who's studied the problems thoroughly, who can "put us wise." To help us fill in the background there's an instructor who teaches us current European and American social and political movement, and another who gives us American labor history, and still another who can answer all the questions on trade union economics. That's the official faculty. Unofficially we're our own instructors, as well. When a group of workers get together in an informal classroom, eat three meals a day together, and sit on the swimming pier for hours at a time, they're bound to exchange experiences, opinions, beliefs. And that's almost as enlightening a process as pure formal study.

Then there's a labor library at the school, open for our use, the most complete in the country. It receives over 150 labor publications a week, from America and abroad. It covers the political and labor field completely. It's a decided advantage, in an argument, to be able to draw on such sources for confirmation of our theories!

But even studying this way, pleasant as it is, doesn't provide all the fun and entertainment that the School for Workers offers. The men students live in one house, the women students in another, and we all eat together in the latter one, which is on the lake and has its own swimming pier. There's the fun of getting together for meals, of singing at the table, or around the piano afterwards, of putting on labor plays and skits in the evenings, of hiking and picnicking and dancing. And then there's the series of speakers. Last

(Continued on page 5.)

NOTE
More English reports and
Articles on Page 5.